

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1'—, lanskoletne 2'—; mesečna naročnina Din 20'—, zatlino 80'—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 80-69 in 30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglas po tarifi in dogovoru. Uprava v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60. V Celju: Slomškov trg 4. Pošt. ček. rač. Ljubljana 15.621.

Št. 98

Ljubljana, sreda, dne 29. aprila 1931

Leto II.

LEON BERARD, francoski pravosodni minister, eden izmed kandidatov za mesto predsednika republike.

Predsedniške volitve v Franciji določene na 13. maja

Pariz, 28. aprila. AA. Danes bo predsednik vlade predložil predsedniku republike v podpis dekret, ki se z njim sklicuje na dan 13. maja velika narodna skupščina k izvolitvi novega predsednika republike.

Albert Thomas v Beogradu

Beograd, 28. aprila. 1. Z brzovlakom je davi ob 8. dopoldne v Beograd ravnatelj Mednarodnega urada za delo g. Albert Thomas. Še predno je vlak prišel, se je na peronu zbralo večje število uglednih oseb za čim bolj odličnega gosta. Zunanje ministrstvo je zastopal pomočnik Fotić, za francosko poslanstvo pa je prišel odpravnik poslov. Navzoči so bili še zastopniki raznih gospodarskih ustanov. Ko je ob prihodu vlaka Thomas stopil iz vagona, se je pozdravil z navzočimi, nato pa se je odpravil v hotel »Srpski kralje«. Danes ob 10. dopoldne je Thomas posetil predsednika vlade, ob 10.30 pa ministra za socialno politiko in narodno zdravje. Ob 13. je minister za socialno politiko Nikola Preka priredil na čast Thomasu kosilo v hotelu »Srpski kralje«. Kosilo so se med drugimi udeležili tudi ministri dr. Marinković, inž. Serbec in Stanko Šibenik. Popoldne ob 16. je imel Thomas v dvorani Industrijske zbornice konferenco z zastopniki delodajalskih organizacij. Ob 18. je posetil Delavsko zbornico, kjer je imel konferenco z zastopniki delavskih organizacij.

Program konference Male antante

Bukarešta, 28. aprila. n. V ponedeljek 4. maja bo v Sinaji politična konferenca zunanjih ministrov Male antante. Na dnevnem redu konference bo v prvi vrsti vprašanje o zadržanju Male antante napram nemško-avstrijski carinski uniji. Pričakujejo, da bo češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš na konferenci znova predlagal, naj se sklene trgovski sporazum med državami Male antante in Sovjetsko unijo. Na konferenci bodo zunanji ministri držav Male antante razpravljali tudi o sovjetskem dumpingu. Inicijativo za razpravo o tem vprašanju bo dala romunska delegacija.

Komunistična špijonaža v Nemčiji

Frankfurt, 28. aprila. n. »Frankfurter Zeitung« poroča, da je policija izsledila veliko komunistično industrijsko špijonažno mrežo po vsem Porenju. Razkrila je celo vrsto komunističnih celic. V nekem podjetju so policijski agenti aretirali inženjerja, ki je komunistom dajal vse načrte in črteže. V Kölnu so aretirali 14 komunistov.

Položaj na otoku Madeiri

London, 28. aprila. AA. Portugalske čete so pričele vojno operacijo proti upornikom na otoku Madeira. Angleški državljani so nastanjeni v nekaterih hotelih, ki so jih obkolili angleški mornarji. Vlade in uporniške čete so priznale to ozemlje za nevtralen pas.

Lizbona, 28. aprila. AA. Službeni komunikacijski pravni, da se je oddelek vladnih čet izkrcal 20 km severovzhodno od Funchala in porušil radio-postajo. Po daljšem boju z uporniki se je zopet umaknil na vojno ladjo. Ujel je 16 vstajev. Akcija so podpirala letala in vojne ladje.

Southampton, 28. aprila. AA. Semkaj je prispel iz Madeire vikomt Ullswater. Dejal je, da so prebivalci otoka zbežali v gore. Uporniki se pridno pripravljajo na obrambo. Kopljeje strelne jarkove in minirajo ceste. Vstaji imajo težke topove in veliko strojnih pušk. Po mestu križari vojaštvo v jeklenih čeladah.

Lizbona, 28. aprila. AA. Po uradnih vesteh iz Madeire so se vladne čete izkrcale pod varstvom zapornega ognja vojnih ladij v bližini Funchala in takoj zasedle mesto. Ko so čete uničile nekaj mestnih naprav, so se vrstile s 16 ujetniki na vojne ladje.

Madjarski teroristi pred sodiščem

Člani teroristične skupine iz Subotice so priznali svoje zločine - Cilji njihove akcije Soudeležba madjarskih uradnih mest - Proces proti skupini, ki je organizirala atentat na vlak s poklonitveno deputacijo iz Savske banovine

Beograd, 28. aprila. o. Pred nekaj dnevi je bil pred državnim sodiščem za zaščito države v Beogradu končan kazenski proces proti članom madjarske teroristične organizacije v Subotici, ki so bili zaradi svoje nezakonitega in terorističnega delovanja obtoženi zločinov po členu 1. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. V tej skupini so bili obtoženi: Racko Mihajlo, Bodiš Tivadar, Samo Janoš, Zvarinji Jene, Racko Dezider, Nanaj Čabo, Kasibaj Ištvan in Kalman Dragutin. Po členu 2. omenjenega zakona je bil obtožen Rak Elek.

Proces je trajal pet dni. V tem času je sodišče ugotovilo krivdo obtoženih, ki so pred sodiščem brez vsakega pritiska priznali svoje zločine. Glavna oseba v tej skupini je bil Racko Mihajlo. On je od oktobra 1929. pa tja do svoje aretacije v oktobru 1930 bival v Subotici in vzdrževal veze s sovražniki naše države na Madjarskem z namenom, da dobi pomoč za pripravljanje nasilne spremembe političnega stanja v naši državi. Daljnji njegov cilj je bil, da se nekateri deli kraljevine Jugoslavije nasilno odcepijo od celine in spoje z madjarsko državo. Sredstva za borbo, ki jih je Racko pripravil ostalim obtožencem, — našim državljanom — so bila tale: V slučaju vojne z Madjarsko naj bi se ne odzvali svoji vojaški dolžnosti. Objekte, ki služijo javnemu prometu, naj bi v korist Madjarske a v škodo naše države z razstrelivi porušili. Da bi omogočil izvedbo te protidržavne akcije, je Racko svoje pomočnike oskrboval z denarjem in jih spravil na Madjarsko, kamor je tudi sam hodil. Tam se zarotniki dobivali potreben pouk v ravnanju z razstrelivi in z orožjem. Vsa ta skupina je bila v zvezi z neko družbo na Madjarskem, ki deluje proti ureditvi naše države in proti javnemu miru pri nas.

S priznanjem obtoženih je dokazana njihova zveza z nam neprijazno razpoloženi mi duhovi na Madjarskem, dalje soudeležba uradnih oseb pri prehajanju teroristov preko meje in pri vežbanju in ravnanju z razstrelivi in orožjem. Te vežbe so se vršile v okolici Budimpešte, na madjarskem vojaškem vežbališču, kjer so teroriste preskrbovali z orožjem in z eksplozivnim materialom.

Na osnovi teh dokazov je sodišče obsodilo: Racka Mihajla na 6 let robije, Saba Janoša in Zvarinji Jena vsakega na 4 leta robije, Bodiša Tivadarja in Kalmarja Dragutina vsakega na 3 leta robije, Nanaja Čaba in Kasibaja Ištvana vsakega na 2 leti robije, a Racka Deziderja na 1 leto robije. Rak Elek, ki je za vse te akcije vedel, pa jih iz strahu pred maščevanjem ni prijavil oblastvom, je bil oproščen kazni. Vsi obsojenci so bili razen tega kaznovani z izgubo častnih pravic za pet let.

V tej teroristični aferi sta dva momenta posebno važna: 1. nepobitno ugotovljeno dejstvo, da so teroristi dobivali vso moralno in materialno pomoč iz Madjarske, in 2. da je bilo v to akcijo vpletenih nekaj bednih kreatur, pri katerih nikakor ni šlo za idejen boj, temveč so jih vodili samo najnavadnejši materialni ozir. Slučaj Racka Mihajla, ki je bil kolovodja te tolpe, je povsem edinstven. On se je zapletel v to akcijo, ker so mu nekatere budimpeštanske osebnosti po svojih agentih obljubile, da bodo šolale njegovo hčer, če jim napravi nekatere protiusluge. On je na to pristal kar iz lahkomišelnosti. Ko so mu nalagali vedno težje obveznosti, je napravil vse, kar so od njega zahtevali; sam pa se je s tem materialno okoriščal.

Z zaključkom te afere pa še ni končana akcija, ki jo vodijo naši sovražniki, poslužujoč se brezvestnih ljudi, proti naši državi. Pred državnim sodiščem za zaščito države se je začela danes nova kazenska razprava.

Bistvo zločinov je isto, samo osebe na zatožni klopi so nove. Začela se je razprava proti Andreju Tilmanu, Antonu Kormanu, Miji Kirhmajerju, Aleksandru Grosu in drugim, skupaj proti 15 osebam. Od teh so trije zbežali preko meje. Oni so obtoženi po členu 1. zakona o zaščiti države. Dva od obtoženih sta iz boljše družbe, onadva sta advokata, drugi pa so obrtniki in kmetje. Tudi sedanji obtoženci se, kakor obtoženci iz prejšnjega procesa, niso dali zavesti k zločinskim akcijam proti državi iz prepričanja, temveč iz malenkostnega koristljubja. V obožnici, ki je bila danes prečitana pred sodiščem, se obtoženci dolže, da so pripravljali nasilno odcepitev ozemlja od naše državne svojine. Dalje so obtoženi, da so, kakor tisti iz prejšnjega procesa, stali v tesni zvezi z našimi sovražniki na Madjarskem, da so dobivali od njih orožje in razstrelivo, da so se dajali poučevati v ravnanju z orožjem in razstrelivom, in da so imeli nalogo rušiti objekte, ki služijo javnemu prometu. Oni so lanko lepo poskušali izvršiti atentat na vlak, s katerim se je peljala v Beograd poklonitvena deputacija iz Savske banovine.

V obtožnici državni tožilec podčrtuje, da so obtoženci priznali dejanja brez kakršnegakoli pritiska in da so sami prečitati zapisnike, predno so jih podpisali. V teku razprave pridejo gotovo, kakor v prejšnjem procesu, na dan dokazi o delu naših sovražnikov v sosednjih državah, ki so v nekaterih jugoslovanskih emigrantih s Perčecem in Paveličem na čelu našli zveste izvrševalce svojih namer. Za sedaj je jasno, da je ta afera v zvezi s prejšnjo, ker so vse osebe iz inozemstva iz istih krogov zapletene v sedanjo afero.

Sestanek komisije za kontrolo avstrijskih financ

Francija, Anglija in Italija so se sporazumele, da se skliče seja te komisije radi proučitve nemško-avstrijske pogodbe

Rim, 28. aprila. n. »Tribuna« poroča, da so zastopniki Velike Britanije, Francije in Italije izmenjali svoja mišljenja o tem, da bi se pred sestankom Sveta Društva narodov vršila seja komisije, ki ima nalogo kontrolirati avstrijske finance. Ta komisija, ki so jo leta 1923 ustanovili zastopniki držav, ki so jamčile za takratno avstrijsko posojilo, namreč Velika Britanija, Francija in Češkoslovaška, bo morala sedaj proučiti zasnovano avstrijsko-nemško carinsko unijo in ugotoviti, dali je ta carinska unija v kakršnemkoli oziru v nasprotju s protokolom z dne 4. oktobra 1922, s katerim je Avstrija napram zaveznikiškim državam prevzela obveznost, da bo varovala svojo politično in gospodarsko nezavisnost.

To vest komentira rimski list tako-le: Izgleda, da so končno našli pravo pot. Čudimo se že, pravi list, zakaj so si vlade, ki so direktno prizadete spričo zasnovane avstrijsko-nemške carinske unije, toliko razbijale glave pri iskanju procedure, po kateri naj bi se rešil ta problem in ustvaril forum, ki bi bil kompetenten, da sklepa o tem vprašanju, ko vendar že obstoja organ, ki so ga ustanovili za to, da kontrolira in nadzira vse, kar se nanaša na finančni in gospodarski položaj v Avstriji. Ta organ je baš ta kontrolna komisija, ki ima še to prednost, da jo je ustanovilo Društvo narodov, v katerem so včlanjene vse države. Ta komisija bo torej mogla rešiti to vprašanje v interesu vseh držav, posebno pa onih, ki so direktno prizadete zaradi nameravane avstrijsko-nemške carinske unije. List končno izraža prepričanje, da bodo vladni krogi to vest potrdili in da bo finančna kontrolna komisija zaveznikiških držav proučila z vso resnostjo in rešila s pozitivnimi rezultati vprašanje zasnovane nemško-avstrijske carinske unije.

Dunaj, 28. aprila. AA. Korbiro poroča: Včeraj je dunajska vlada prejela vabilo

tajništva Društva narodov, naj se da zastopati na majskem zasedanju Sveta Društva narodov, na katerem pride v razpravo avstrijsko-nemški protokol o carinski uniji. Avstrijska vlada je odgovorila, da vabilo sprejme, in sporočila, da pride v njenem imenu v Ženovo podkancelar in minister zunanjih zadev dr. Schober.

Dunaj, 28. aprila. d. Snoči je prišla iz Rima sem vest, da bo nemško-avstrijski carinski načrt proučil tisti finančno-kontrolni odbor, ki je bil leta 1922 postavljen, da vodi finančno jerobstvo nad Avstrijo, in da v glavnem pazi na to, da ostanejo avstrijske zastave za posojilo Društva na-

rodov neomejeno ohranjene za obrestno službo tega posojila. Ker pa te zastave z načrtom carinske zveze niso na noben način tangirane, namerava avstrijska vlada za slučaj, da bi se vest iz Rima izkazala za resnično, obvestiti finančno kontrolni odbor, da sedanjim finančnim položajem Avstrije ni dan niti najmanjši povod, ki bi upravičeval kontrolni odbor h kakemu nastopu. Tudi s carinsko zvezo na noben način ne bo tangirana obrestna služba za posojilo Društva narodov. Ta korak Avstrije bo najbrže združen z diplomatsko akcijo v Rimu in bo izvršen morebiti že v najkrajšem času.

Razvoj političnih prilik v Romuniji

Jorgina stranka bo sodelovala pri volitvah z liberalci, narodno-kmetjska stranka pa s socialisti in narodnimi manjšinami

Bukarešta, 28. aprila. n. V političnih krogih prevladuje splošno prepričanje, da bo vlada meseca junija razpustila parlament in takoj nato razpisala nove volitve. Ministrski predsednik prof. Jorga je poslal pravdom svoje stranke pismo, v katerem je dejal, da on ni šef stranke in da se volitev aktivno ne bo mogel udeležiti. Voditelj Jorgove stranke so se včeraj sestali s šefom liberalne stranke Duco. Na tem sestanku so sklenili, da nastopijo pri volitvah enotno. Nacionalno-kmetjska stranka pa je sklenila, da bo pri volitvah sodelovala s socialisti in narodnimi manjšinami.

Titulescu je včeraj odpotoval iz Romunije v London. Pravi, da se bo umaknil iz političnega in diplomatskega življenja. Med tem je v Bukarešto prispel zunanji minister Ghica. Takoj po svojem prihodu se je setal z ministrskim predsednikom Jorgo in v posebni avdijenci je kralju položil prise-

go. Danes je prevzel svoje resorne posle. Bukarešta, 28. aprila. AA. Rador poroča: Novinarji, ki so tukaj zastopani na kongresu Male antante tiska, so včeraj položili venec na grob neznanega junaka. V imenu jugoslovanskih novinarjev je govoril direktor Zivančević, v imenu češkoslovaških pa urednik Svihovski. Danes v torek, sprejme novinarje predsednik vlade prof. Jorga, v sredo pa Nj. Vel. kralj Karol.

Dogodki na Španskem

Madrid, 28. aprila. AA. Vojno ministrstvo je pozvalo večje število oficirjev, naj podajo ostavko ali pa naj preidejo v rezervno, ker je vlada sklenila, da zniža vojsko.

Železniška nesreča v Parizu

Pariz, 28. aprila. AA. V bližini bastilske postaje sta snoči o 19. trčila dva vlaka. Ranjenih je bilo 80 potnikov.

Beg z dežele

Se vedno je narodna zakladnica dežela s svojim kmetskim prebivalstvom. Živila, sirovine in vedno sveži ljudski material daje narodu samo dežela. Vsa mesta se razvijajo le vsled dotoka z dežele in če bi usahnili, bi usahnili tudi mesta. Prav tako pa tudi industrija živi v prvi vrsti od dotoka z dežele, ker fabrike in mestno življenje tako zelo izpjavajo ljudi, da bi zmanjkalo tudi pri vedno večjem izpopolnjevanju strojev ljudi, če ne bi dajala dežela vedno novih sil. V največjem interesu mest in naših podjetij je zato, da je dotok z dežele vedno stalen, a da je tudi kvaliteta v mesto prihajajočega življa čim boljša. Kajti od kvalitete dotoka je tudi odvisna bodoča miselnost in moralna sila mest. V tem je vzrok, da bi se morala mesta vse drugače zanimati za napredek dežele, kakor pa se dejansko.

Kakor pa je dotok z dežele potreben in koristen ter za le premnoge kmečke ljudi edina možnost, da se prežive, tako pa postane škodljiv in usodepoln, kadar zavzame prevelik obseg. Takrat pa že ne moremo več govoriti o dotoku sil z dežele, temveč o begu z dežele in že več let slabi ta pojav naše kmetско gospodarstvo, ki je še vedno osnova vsega našega gospodarstva.

Zlasti katastrofalen pa postane beg z dežele takrat, kadar ljudje ne dobe dela in kadar je vsa posledica bega z dežele ta, da se v mestih poveča brezposelnost, na kmetih pa manjka delavcev za najpotrebnejše delo. Izguba je s tem dvakratna: mesto mora prehranjevali brezposelne ljudi, ki bi mogli na deželi dobiti delo, na kmetih pa zastaja delo, ker manjka onih ljudi, ki v mestu ne morejo najti dela. Škoda, ki jo vsled tega trpi narod in vse njegovo gospodarstvo, je na dlani.

Beg z dežele je zato treba ustaviti. To pa je dosegljivo le na en način, da postane dežela prav tako privlačna, kakor je mesto. To pa danes ni in samo še prirojena ljubezen do rodne grude preprečuje, da ne nastane splošen beg z dežele, kakor se je v nekaterih deželah tudi v resnici že zgodilo. Danes je žal tako, da je dežela privlačna le za turista, ne pa za tistega, ki išče delo. Meščan hiti v deželo na odpočitek, kmetski človek pa v mesto na zaslužek in tudi zato, da pride v mesto.

Pri tem pa je treba vpoštovati še psihološki moment, ki veča beg z dežele. Vedno bolj se vsiljuje narodu mnenje, da so mesta tako silno nad deželo. To mnenje se širi od vsespovsod in izhaja še iz onih starih fevdalnih časov, ko je moral kmet pred vsakim slugom stati s klobukom v roki in v največji ponižnosti. Od tistih dob se je to mnenje skoraj ukoreninilo in vsak mestni človek, ki zna komaj pisati in brati, se smatra silno mnogo nad kmetom, ker pozna par pridobitnih civilizacij, ki jih na deželi še ne poznajo. Odtod tudi tisti tako smešno neumen predsodek o manjvrednosti kmeta in tisto nekulturno govorjenje o »zabitem kmetu«, kar je zlasti priljubljeno pri bogatih, a nenaobrazenih meščanih. A v tem omalovaževanju kmeta in njegovih dela je velik — in morda največji — vzrok bega z dežele. Dati kmetu večji ugled, je zato prvi pogoj za ustavitev bega z dežele, ker je v tem tudi pogoj kmetove ljubezni do zemlje.

V zvezi s tem pa je treba dvigniti tudi vse kulturno življenje na deželi. Priznati je treba, da se je v tem pogledu že mnogo storilo, a treba je storiti še več. Vas mora priti do svojega kulturnega življenja, da bodo ljudje na deželi imeli doma lepo, da jim ne bo treba samo garati, temveč da jim bo dana tudi lepa zabava. Standard življenja na deželi je treba dvigniti, ker je sedanjí prenizek. Kmetski človek, ki je okušal življenje po fabrikah in mestih, ta se ne vrne več na deželo, tega je mesto čisto osvojilo, pa naj v mestu pogine od lakote.

Asanacija vasi, dvig kmetijske produkcije, izboljšanje cen za kmetске pridelke, uvedba domačega dela v kmetskih hišah, vse to so sredstva, ki morajo omajiti beg z dežele. Ali poleg teh materialnih od pomočkov bo vedno odločilnega pomena tudi psihološki. Ne bo konca bega z dežele, če se bo manj cenilo kmetsko delo od mestnega, če se bo govorilo in postopalo, ko da je dežela manj od mesta. Dežela in mesto sta dva enakovredna faktorja, ki morata drug drugega dvigati, ker le tako bosta oba napredovala.

Danes se polaga največja pažnja na razvoj mest, kjer se hoče koncentrirati vse dobrine, ki jih sploh rodi kulturno življenje, dočim naj deželi ostanejo le ostanki. To je zmotno naziranje in škodljivo prizadevanje, ker dežela ne more živeti brez kulturnih

Fašistovska nasilja v tržaški cerkvi

Tržaški fašisti so vdrlí med mašo v šentjakobsko cerkev in razgnali ljudstvo

Trst, 28. aprila. V. Kakor vsako nedeljo so se šentjakobski in magdalenski Slovenci tudi predčerašnjim ob 9. uri zbrali v šentjakobski cerkvi, kjer je župniški upravitelj Ivan Omerza imel običajno peto mašo s slovensko pridigo. Kakor v zadnjem času sploh se je zbralo v nedeljo v prostorni cerkvi silno mnogo ljudstva, da poslušajo božjo besedo v materinščini. Spreddaj tik za obhajilno mizo je bilo mnogo slovenskih otrok in za njimi vse ljudstvo.

Maša se je bila že pričela, ko so vdrlí v cerkev fašistovski elementi iz šentjakobskega okraja. V majhnih skupinah so prodrli na vse dele cerkve. Ko se je duhovnik obrnil do ljudstva in mu v slovenščini pričel oznanjati božjo besedo, so zagnali fašisti velik hrup in se pričeli vesti tudi na

pram ljudem zelo nasilno. Deca je pričela bežati iz cerkve. Žene so s strahom in trepetom branile svoje otroke in se z njimi umikale proti izhodu. Moške so stali mirno, ne da bi se postavili nasilnežem v bran. Premagovali so svoj srd. Solze so jim silile v oči, a pobešnelih nasilnežev niso zadrževali, da ne bi ti to vzeli kot izziv in za povod za še večje nasilje.

Duhovnik je stopil med svoje ljudstvo in ga branil. Otroke je miril, češ naj vztrajajo. Ljudje so se ozirali vanj, kakor da bi iskali pri njem pomoči. Ko so fašisti opazili, da se je duhovnik postavil v bran, so odnehali. Precejšnje število ljudi je zapustilo cerkev, za njimi so odšli še fašisti in nato se je maša nadaljevala.

Sto beograjskih dijakov na obisku v Zagrebu

Beograd, 28. aprila. Novoj ob 23-05 odpotuje iz Beograda pod vodstvom svojih učiteljev sto učenec beograjske trgovske akademije v Zagreb, da bodo prisostvovali proslavi Zrinjskega in Frankopana ter da vrnejo obisk zagrebskih tovarišev, ki so prisostvovali svetosavski proslavi v Beogradu. Ti obiski med beograjskimi in zagrebskimi učenci so se začeli pred dvema letoma, ko so zagrebski dijaki prisostvovali svetosavski proslavi v Beogradu. Te izmenjave obiskov med Beogradom in Zagrebom so velike važnosti za nacionalno vzgojo omladine in dviganje njene ljubezni napram kralju in domovini. Učitelji so pozvali učence, naj v čim večjem številu

prisostvujejo tej proslavi. Letos se pridružijo potovanju k proslavi Zrinjskega in Frankopana beograjskim učencem tudi učenci iz Ljubljane in ostalih večjih centrov naše države. Za letošnjo proslavo je razpisal natečaj za najboljša dela učencev in sicer za učence v Zagrebu, učence v Beogradu pod naslovom: Moji vtisi s proslave Zrinjskega in Frankopana leta 1931, za zagrebske učence pa pod naslovom: Moji vtisi s svetosavske proslave leta 1931. Najboljša dela bodo nagrajena z nagradami po 500 Din. Nagrade se bodo razdelile na letošnji proslavi Zrinjskega in Frankopana v Zagrebu.

Zborovanje ljubljanskega gremija trgovcev

Sinoči se je vršil v krasni dvorani »Trgovskega doma« v Ljubljani redni letni občni zbor Gremija trgovcev v Ljubljani.

Uvodoma je načelnik g. Gregor pozdravil navzoče, ki so do zadnjega kotička napolnili dvorano Trgovskega doma, ter posebno pozdravil zastopnika kr. banske uprave dr. Frana Šinka, zastopnika Zbornice TOI g. Ivana Jelačina ml., zastopnika Trgovskega društva »Merkur« dr. Windischerja, zastopnika gg. Kovča in Medicarja ter zastopnika gremijske šole gosp. Gruma.

Spomnil se je nato umrlih članov: Frana Berganta, Ivana Vernika, Frana Peterca, Janeza Poženela, Petra Kozina, Adolfa Mikuscha, Ane Gerber, Josipa Bahovca, Jeana Fajdiga, Jaroslava Neškudla, Josipa Ferencja, Marije Poek, Franja Szantnerja, Ane Lapajne, Lucije Treo, Leo Lavriča, Frančiške Palčar, Petra Stepiča, Jerneja Šerjaka, Jakoba Molana ter Honiga, kar zborovalci stoji vzamejo na znanje.

Poročilo načelstva.

G. načelnik analizira sedanje gospodarsko stanje ter posebno poudarja skrb Gremija za omiljenje davka na poslovi promet. V istem smislu se je Gremij zavezal tudi pri zaščiti trgovskih interesov na polju avtonomnih davščin. Poročilo posebno poudarja ogromen odhod vseh pridobitnih krogov v viteškem aktom našega vladarja dne 6. januarja 1929. Izvršile so se v javno-političnem življenju spremembe, ki so v tem letu 1929. doprinele k ratifikaciji mednarodnih paktov in s tem utrdile položaj naše države in ugled v znanjem svetu. Zakonodaja je prišla v pospešni tempo, in kadar bi nov obrtni red, h kateremu je Gremij prispeval mnogo gradiva, zakonjen, bodo prenehale razne anomalije, ki še vladajo v trgovskih vrstah. V istem razdobju je tudi Gremijeva zasluga, da je v letu 1929. bila trošarina na vino in žganje razširjena na vsa državo.

Leto 1930. je potekalo v znamenju rapidnega padanja cen, poslovi promet se je znatno skrčil in zaostal za prejšnjimi leti. V tem letu je zakonodaja še prav izdatno poslovala. Važen je predvsem vinski zakon, nadalje zakoni o nelojalni konkurenci, prisilni poravnavi in o razprodajah. Pri sestavi banovinskega proračuna je Gremij stavil svoje predloge, pretežna večina potrebnih banskega proračuna pa kljub temu odpade na trgovino. Važna je bila tudi reorganizacija finančne uprave, ureditev 20% kronskih priznanih, kakor tudi preuredbe taksnega zakona, ki se postopoma izvršujejo.

Posebno pažnjo je Gremij posvečal samoupravnim davščinam, posebno proračunu mestne občine Ljubljane.

Po tej splošni gospodarski analizi gremijske delovanja je g. načelnik podrobneje poročal o področnem delu, ki se je zelo pomnožilo (intervencije, pismene vloge itd. pri posameznih oblastih). Zadovoljivo se je rešilo vprašanje zapiranja in odpiranja trgovin ter praznovanja. Tudi drugim javnim vprašanjem je posvečal Gremij svojo pažnjo. (Vprašanje carinarice, poštnega, telefonskega in brezlovnega omrežja, tujski promet, gremijsko šolstvo, socialno skrbstvo itd.). Končno se je g. načelnik zahvalil vsem, ki so pomagali pri delu, posebno pa g. dr. Plessu kot uredniku stanovskega glasila, ter uredniku kulturno-gospodarskega mesečnika g. Kavčiču.

Poročilo tajništva.

Tajniško poročilo, ki je pokazalo prečisto sliko vsega gremijskega dela, poudarja napredek Nabavljalne zadruge uslužbencev drž. železnice.

dobrih. Ne vse v mesta, temveč misliti je treba tudi na deželo, v tem je glavno sredstvo proti begu z dežele in proti povečanju brezposelnosti v mestih.

kakor tudi razvoj ostalega združništva, katerega članstvo predstavlja v Ljubljani 1/6 prebivalstva, kar povzroča trgovini težak boj. Na vsakih 60 prebivalcev Ljubljane pride ena trgovina, zato je rentabilnost trgovine in podjetnost navedena. Poročilo v naslednjem priporoča trgovstvu, naj se konkurenca v interesu skupnosti giblje v dostojni in realni formi. V zadnjih letih se čuti močan porast novih trgovskih obratov, tako da znaša skupno število članstva 1368 trgovcev. V isti zvezi se dotika poročilo pomankanja pozitivne industrijske politike s strani mestnega magistrata, ki je odvrnil industrijo iz gospodarskega centra naše banovine. Vprašanje inozemskih in tudi domačih trgovskih potnikov se mora in se bo zajelo. S primerno besedo žigosa g. tajnik tudi one »boljše kroge«, ki brskirajo našo trgovino v nakupovanjem v inozemstvu. Parola: »prvenstveno kupuj domače blago« mora postati tudi načelo naše nakupujoče javnosti.

Poročilo se bavi tudi o trgovstvu na obroke, kateri bo treba tudi v nadalje posvečati vso pažnjo, ter konča z besedami gen. tajnika dr. Windischerja: »Dobri Bog naj nam da srečo, voljo in sposobnost, da bo mogoče najti pravo pot v nelahkih časih, ki jih napoveduje bodočnost!«

Kot nadaljna točka dnevnega reda se je predložil s strani blagajnika g. Železnika računski zaključek ter je bil predložen proračun gremija za l. 1931., ki izkazuje na rednih dohodkih 75.000 Din, na stroških pa 207.350 Din, katerih primanjkljaj se pokriva z gremijskimi dokladami. Predlog je bil soglasno sprejet.

K besedi se je nato oglašil zastopnik kr. banske uprave g. dr. Šink, ki je v imenu oblasti želel gremiju veliko uspeha in napredka tudi v bodoči poslovni dobi.

Volitve.

Po predčertanju pravil se je predložila enotna volilna kandidatna lista:

Načelnik: Gregor Ivan, I. podnačelnik: Vidmar Stane, II. podnačelnik: Smrkolj Albin.

Odbor: 1. J. J. Kavčič, 2. Soss Karol, 3. Bahovec Josip, 4. Pogačnik Fran, 5. Meden Vičor, 6. Verbič Anton, 7. Fabiani Pavel, 8. Pavlin Fr., 9. inž. J. Kohl, 10. Bahovec Ivan, 11. Breznik Venčeslav, 12. Krek Janko.

Namestnik: K. A. Kregar, 2. Čebin Domenik, 3. Demšar Lovro, 4. Kamenšek Fran, 5. Klemenc Fran, 6. Sušnik Alojzij, ki je bila enoglasno sprejeta.

Po izvršenih volitvah se je oglašil k besedi zastopnik TOI g. Ivan Jelačin ml., ki je v daljšem zanositem govoru apeliral na nov odobor v izvajanju svojih dolžnosti ter posebno poudarjal razne očitke usmerjene na zbornico ter poudaril, da je zbornica vedno in ob vsaki priliki bila in tudi bo pripravljena trgovskemu stanu nuditi svojo pomoč. Trgovstvo pa opozarja, da si mora pač tudi samo vsaj posredno pomagati iz velike stiske, ki jo povzroča sedanja gospodarska kriza. Posebno je to vprašanje zveze Slovenije z morjem, važnost tujkega prometa ter potreba po zavarovanju trgovskih nameščenec. Izvajanja g. Jelačina so poslušali odobravali z burnim aplavzom. (Zborovanje se še nadaljuje.)

Goriški nadškof dr. Sedej obolel

Trst, 28. aprila. n. Listi poročajo, da je goriški nadškof dr. Sedej znova obolel. Kakor znano, je nadškof dr. Sedej šele pred kratkim okreval od operacije. Udeležiti se je mogel tako svečanosti o priliki svojega jubileja. Pred dnevi pa se je njegovo zdravstveno stanje spet poslabšalo, tako da je moral ležati. Njegovo zdravje je sedaj zelo omajano.

Seja ministrskega sveta

Beograd, 28. aprila. AA. Danes od 11. do 13. se je vršila pod predsedništvom ministrskega sveta in ministra za notranje zadeve generala Petra Živkovića seja ministrskega sveta, na kateri so razpravljali o tekočih zadevah.

Smrt 101-letne Zorke Karadjordjević, tete Nj. Vel. kralja

Pariz, 28. aprila. d. Danes je v Parizu umrla v starosti 101 leta princesa Zorka Karadjordjević, vdova princa Jurija Karadjordjevića in teta Nj. Vel. kralja Aleksandra.

Nastopna avdijenca našega poslanika v Bruslju

Pariz, 28. aprila. AA. Belgijski kralj Albert je sprejel danes v avdijenco jugoslovanskega poslanika generala Pešića, ki mu je izročil svoja akreditivna pisma.

Bruselj, 28. aprila. AA. Ko je general Peter Pešić predal svoja akreditivna pisma belgijskemu suverenu, je odšel z vsem osebjem poslanstva na grob Neznane junaka in položil tam krasen venec z jugoslovanskimi trakci. V spremstvu g. poslanika so bili jugoslovanski častniki, ki študirajo v Belgiji. Tam je poslanika pozdravil v imenu belgijskega vojnega ministrstva polkovnik Collin.

Premestitev

Beograd, 28. aprila. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je na predlog ministra za promet v soglasju s predsednikom ministrskega sveta prestavljen pri železniški direkciji v Ljubljani Iv. Petrič-Müller v 1/4 a in šef oddelka za vzdrževanje zgradb v Ljubljani v gradbeni oddelku v Ljubljani v isti skupini in kategoriji.

Seja VZS

Beograd, 28. aprila. AA. Vrhovni zakonodajni svet je imel sejo od 16. do 18.30. Končana je bila razprava o zakonskem predlogu o umetniških šolah in zakonskem predlogu o delavnica. Kot referenti ministrstev so prisostvovali seji inspektor ministrstva za prosveto Peter Krstić, svetnik finančnega ministrstva Mijušković, inspektor ministrstva za zgradbe Dragulin Maslač in referenti ministrstva za trgovino in industrijo. Prihodnja seja bo jutri 29. ob 16. Na dnevnem redu bo zakonski predlog o muzejih in čuvanju starin.

Razprava proti 25 zarotnikom

Beograd, 28. aprila. I. Na državnem sodišču za zaščito države se je danes dopoldne začela razprava proti zarotnikom, ki so obtoženi poskušene atentata na vlak pri Striživojini-Vrhpolju. Ob 9. dopoldne so bili obtoženci privedeni v dvorano. Takoj nato je prišel tudi sodni kolegij s predsednikom Ljubomiro Arneričem na čelu. Državni tožilec je dr. Gjerman Jadrov. Obtožence branijo advokati Dimitrije Krčević, Dušan Ilić, M. Acimović, Isajlo Levi, Milenko Obradović, dr. Andrija Karčić, dr. Stepan Hefer, g. Petrović in dr. Boleslav Bole. Večina njih brani ex offio. Predsednik konstatira, da so obtoženci Mijo Selecković, Ignac Dimitrović in Andrej Crvić zbežali v inozemstvo, da so bili zakonito povabljeni k razpravi, a se niso odzvali. Ko so bile prečitane generalije, je državni tožilec začel čitati obtožnico. V smislu člena 2. zakona o državnem sodišču za zaščito države obtožuje državni tožilec naslednje obtožence: 1. Seleckovića Mija iz Drijevca pri Brodu, 2. Vilmana Andreja iz Djakova, 3. Hermana Antona iz Djakova, 4. Aleksandra Grosa, 5. Ruskana Ivana, 6. Dimitrovića Ignacija, 7. dr. Crvića Antona iz Dobrinja, 8. Kirhmajerja Mija iz Djakova, 9. Devčića Dragana iz Zagorskega, 10. Karavića Franja iz Djakova, 11. dr. Željka Klemenja iz Ljeverčine, 12. Budrova Antona iz Budrovcv, 13. Stjevića Luka iz Viškoveca, 14. Nikića Simona iz Gorenjega in 15. Čanića Franja iz Djakova.

Štiri eksplozije v Zagrebu

Beograd, 28. aprila. AA. Neznana oseba je položila snovi pod grm v parku na Trgu kralja Tomislava v Zagrebu pet zavojev z razstreljivom, od katerih so štiri eksplodirali v času od 3.50 do 5.30 zjutraj. En zavoj so našli neeksplozirani. Eksplozija ni napravila nikake škode. Preiskava je v teku.

Velika dobavna pogodba med Rusijo in Italijo

Rim, 28. aprila. AA. Včeraj je bila podpisana v ministrstvu za korporacije je nova pogodba o dobavi italijanskih proizvodov Sovjetski Rusiji. Pogodbo so podpisali za Italijo finančni minister Mosconi in minister za korporacije Bottai, dočim je Sovjetsko Rusijo zastopal njen trgovski ataše Levenson. Gre za dobavo v skupnem znesku 350 milijonov lir. Trgovski in industrijski krogi so s to pogodbo zadovoljni. Blago bodo morali dobaviti tekom leta 1931.

Rim, 28. aprila. AA. Casopisje navdušeno pozdravlja sklenitev rusko-italijanske trgovinske pogodbe, ki so jo podpisali v ponedeljek. Casopisi poročajo, da je italijanska vlada prevzela jamstvo za 75% vseh plačil, ki bodo razdeljena na 25 mesecev po dobavi blaga. Rusija bo naročila električni material, umetna gnojila, avtomobile, kemične produkte, parnike z najmodernejšo opremo itd. Ruska naročila v ladjedelnih ne smejo prekoračiti 100 milijonov lir.

Zaključek milanskega velesejma

Milan, 28. aprila. AA. Snovi je bil zaključen enajsti mednarodni velesejem. Senator Puricelli je pri tej priliki obrazložil domačim in inozemskim razstavljalcem uspehe letošnjereditve.

Trocki bi se rad naselil v Španiji

Madrid, 28. aprila. AA. Bivši komunistični voditelj Trockij je naprosil špansko vlado, da mu dovoli naselitev v Južni Španiji. Poročajo, da bo vlada njegovi prošnji najbrže ugodila. Zahtevala bo samo, da opusti vsako politično delovanje.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 28. aprila. d. Le malo boljše in še vedno hladno spremenljivo vreme.

J. Šedivý:

Boljševiško preganjanje beloruske kulture

Vedno jasneje se kaže, da se ruski boljševiki tudi v notranji politiki niso odrekli ruskega imperializma iz dobe carizma. Samoodloba narodov jim je bila samo začasno uspešno sredstvo; nikdar niso z njo mislili iskreno. Kako si rdeča Moskva ne želi narodnega razvoja, če ni v službi boljševizma, kažejo najnovejši dogodki v sovjetski Belorusiji.

Ko so prišli zahodni beloruski kraji pod Poljsko, so moskovski boljševiki izvalili v sovjetsko Belorusijo vse pomembnejše beloruske književnike, znanstvenike in kulturne delavce, četrdeset tisoč ljudi komunističnega mišljenja. Obljubili so jim v narodnem in literarnem oziru popolno svobodo. Ko so beloruski kulturni delavci videli nastajati v Minsku, glavnem mestu sovjetske Belorusije, tako važne kulturne ustanove kakor belorusko univerzo in znanstveno akademijo, ki jima je položil temelje prof. Vladimir Pičeta, po rodu Srb, so izgubili nezaupanje. Kmalu nato so boljševiki slovesno proglasili Janka Kupala za laureata beloruskega pesništva in mu določili veliko doživetno častno penzijo. Tudi ostali beloruski znanstveniki in književniki so lahko razvijali svojo delavnost, dokler se boljševiška oblast ni utrdila. Nato pa so začeli ruski boljševiki preko beloruskih komunistov vedno bolj brzdati beloruski narodni razvoj.

Pod izgovorom prvovrstnih strokovnjakov so najprej na beloruski poljedelski visoki šoli zamenjali beloruske profesorje z ruskimi. Nato so zahtevali, naj se na beloruski univerzi predava vedno več predmetov v ruščini, češ da jih bodo lahko razumeli tudi ruski slušatelji. Ko so pred meseci moskovski boljševiki ukinili na krakovski ukrajinski univerzi stolico za ukrajinsko književnost in zgodovino ter zavozali usta in odzveli pero iz rok enemu izmed največjih sodobnih znanstvenikov, zgodovinarju prof. Hruševskemu, so istočasno začeli

še bolj zatirati tudi belorusko kulturno delovanje. Vključili so v ječo največjega beloruskega zgodovinarja Lastovskega, literarnega zgodovinarja Hareškega, predsednika beloruske znanstvene akademije Vladimirja Pičeta, člana akademije: Ljaska, Smoliča in Nekraševiča, razen teh pa še učenjake Pryščepaua, Adamoviča, Balickega, Krakouskega, Cvikeviča in Savickega. Večina najboljših književnikov in literarnih kritikov je v ječi kakor n. pr. Aljabnovič, Dudar, Zarecki, Pušča, Lukavič in celo najboljšega beloruskega pesnika Janka Kupala. Mnogo izmed njih jih je že obsojenih na smrt, češ da so sejalj mirno proti vladi. Z Jankom Kupalom in Ihnatouskim so postopali tako surovo, da so odpovedali njuni životi. Zato se je Ihnatouski v ječi obesil, Kupala pa nevarno ranil in kmalu nato umrl.

Kupala je bil mehka, nežna beloruska duša, ki je bolehal na tuberkulozi. Četudi ni bil komunist, vendar se ni nikdar eksponiral proti boljševikom. Ali njim to ni bilo dovolj. Zahtevali so, da postane borbeni komunist. Ker tega ni storil, je padel kot žrtev v boljševiško ječo.

Janko Kupala je bil še razmeroma mlad. Narodil se je leta 1882. v bližini Vilna. Odkar je »Dom in Svet« prinesel kratek pregled beloruske književnosti, se je začel zanimati za slovensko pesništvo. Njemu kot pesniku narodnega prepoda je bil najbližji Simon Gregorčič. Lansko leto na pomlad je nameraval priti zdravit svoja pljuča v Slovenijo s českoslovaškim posredovanjem, a ga boljševiška vlada ni pustila.

Mnogo njegovih del iz zbirk »Začujkac«, »Večna pesem«, »Uničeno gnezdo«, »San na Kurganic«, »Po življenjskih poteh« je prevedeno v nemški in francoski jezik. Tudi mi bi bili dolžni počastiti spomin tega malo znanega našega prijatelja s tem, da bi preveli nekaj njegovih del.

Seja občinske uprave celjske okolice

Na občinski seji, ki se je vršila v soboto zvečer, je župan g. Mihelič najprej dal v debato ustanovitev vodne zadrage, ki bi pospešila regulacijo Savinje in njenih pritokov, po končanih delih pa čuvala in izpopolnjevala regulacijske naprave. Take vodne zadruge obstoje v Banatu in Medmurju in občina je od njih dobila pravila, ki jih sedaj proučuje. O tej stvari se je razvila zelo živahna debata, v katero je posegalo več kot polovica navzočih odbornikov. Vsi so iz različnih vidikov pojasnjevali problem regulacije Savinje in pritokov in so izjavili, da se strinjajo z ustanovitvijo vodne zadruge. Ko bodo pravila sestavljena, se bo osnoval pripravljani odbor.

Za finančni odsek je potem poročal g. Kukovec. Gosliničarska zadruga se je pritožila proti doplačilu na trošarino za vino za leto 1930., pritožba se odkloni in se zadruga lahko pritoži še na banski upravi. Popisnemu odboru, ki je imel mnogo dela, ker ima okoliška občina mnogo kmetijskih gospodarstev, se nakaže 10.000 dinarjev, ki jih naj odbor po lastni uvidevnosti razdeli med popisovalce. Olepševalnemu društvu, ki bo zasidlo Jožefov hrib ter podaljšalo Aškerčovo ulico s platnami, se nakloni 3000 dinarjev. Za ceste pod Jožefovim hribom, ki jo bo občina z mestno občino uredila, se napravi proračun 80.000 Din. Na Jožefovem hribu in v Zavodni se bodo napravili potrebni kanali. Nekaterim društvom se naklonijo manjše podpore. V daljšem govoru razlaga nato župan, kako stoji zadeva z gradnjo palače OUZD. V daljši debati zahteva več odbornikov, naj občina zastavi vse svoje sile, da bo OUZD, ki ima na celjskem področju več zavarovancev kakor Maribor, zidal v Celju primerno palačo. Soglasno se sklone, da naj župan ter odborniki g. Kukovec ter g. Hrastnik z zastopniki mestne občine v Ljubljani in v Zagrebu osebno intervenirajo. Za ceste v Lince se po poročilu referenta g. Strenčana določi 30 kubičnih metrov dobre gramoza, da se ta važna cesta temeljito popravi. Po nekaterih slučajnostih je bila seja zaključena.

Pismo iz Šmartnega pri Litiji

Kako potrebno je, da imajo posamezne vasi svojo ročno brizgalno, se je pokazalo pri zadnjem požaru na Bregu: pred prihodom šmartinske požarne brambe je požar lokaliziralo domače prebivalstvo s svojo ročno brizgalno. Gašenje pri tem požaru je vodil načelnik našega gasilnega in reševalnega društva šolski upravitelj g. Makso Kovačič. Revizorji še niso končali svojega posla. Oddali pa so svoje delo že popisovalci, ki so vršili svojo dolžnost po obširni naši občini.

Gričarjev Lado se je te dni zelo odrezal, ker je postavil na koncu vasi proti Mali Kostrelnici javno stražo: moža v viteški opravi. Vse hodi gledat to čudno srednjeveško prikazen.

Umrli so po Veliki noči g. Franc in g. Ivan. Knaflič, ga. Marija Hostnik, g. France Zavrl, oče kresniškega postajenačelnika, v nedeljo je pa preminul dobri mladenič g. Viktor Kolar, sedlarski pomočnik iz Šmartna, pokopali smo ga ob veliki udeležbi vseh v ponedeljek popoldne. Na Poljsniku je smrt ugrabila agilnega trgovca g. Hinka Humra v najlepši moški dobi.

Težko je obolel g. Jakob Škoda, starejši kolarski mojster, ob. odbornik in posestnik na Ušlju; moral se bo podvreči operaciji, ter je že v javni bolnici v Ljubljani. Marljivemu obrtniku želimo skorajšnjega okrevanja.

Tota. Na Javorju je 27. t. m. dopoldne med močnim grmenjem padala debela toča. Zares nenavaden vremenski pojav.

Razgrajču Ignaciju Trostu je sodišče prepovedalo za dobo dveh let obiskovati javne loke, osobito krčme in točilnice.

V grajskim gozdu pod Bogenšperkom je pretekli dni pogorel velik kompleks gozda. Kako je ta ogenj nastal, ni še dognano. Ogenj so udušili okoličani.

Hrastnik

Krajevna protituberkulozna liga v Hrastniku priredi v okvirju letošnjih »protituberkuloznih dni« v nedeljo 3. maja t. l. ob 17. uri v Narodnem domu poučno predavanje v zvezi s predvajanjem filma o jetiki. Vstop prost.

To so popolnoma nepotrebne skrbi...

Kadar se zgodaj spomladi trenutne solnce smehlja z jasnega neba, a potem se zopet nepričakovano ulije ledena ploha, tedaj se bojite za Vašo nežno kožo. Ali to so prav nepotrebne skrbi! Elida Creme de chaque heure varuje in neguje Vašo kožo in pokrije obraz in roke s povsem fino skoraj nevidljivo kopreno. Potem naj bo zunaj še tako nestanovitno vreme — Vaša koža ostane nedotaknjena, vedno enako plemenita in nežna — kajti Elida Creme de chaque heure jo varuje in neguje.

ELIDA CREME DE CHAQUE HEURE

Kultura

Samson. Oratorij Samson spada med one instrumentalno-vokalne skladbe, ki prinesejo na koncertni odor dejanje in ga tam razvijejo. Je to popolnoma dramatsko delo, ki bi se moglo skoro celo vzporediti na gledališkem odru. Handel je to glasbeno formo izoblikoval do popolnosti. Mnogi poznejši oratoriji so zapustili naložbo, da naj se v njih vrši dejanje in so bolj razgrablajoče ali pripovedujoče vsebine. Samsona pa preveja skozi in skozi duh borbe med pravovernim Izraelskim ljudstvom in neverniki Filistejci. V tem boju je Samson redno zmagal in bil strah in trepet Filistejcev. Toda končno je podlegel, ne njihovi moči, temveč ženski zahrbtnosti in zvijači. Z lasmi izgubi svojo čudovito moč, postane ujetnik Filistejcev, ki ga oslepe in zasušijo. Tu pričinja Handel. Samson je tenor, z njim sta ves čas Mikah in Manoa (alt in bas), oba Izraelci in vodita Samsona ter zbor Izraelcev. Druga stranka je Harafa (bas), nadut in našoperjen Filistejski junak, ter zbor Filistejcev. Vsa simpatija je na strani Samsona. Nekako med obema strankama se spočetka pokaže Dalila (sopran), pozneje pa pride odločno na stran Filistejcev. Tragedija konča s smrtjo Samsona in več tisočev Filistejcev. Toda vera Izraelskega ljudstva v njihovega edinega Boga pomaga tudi preko tragičnega konca Samsonovega in oratorij konča s slavnicjo na čast Bogu. »Slogac« bo 4. maja zvečer s izvedbo tega oratorija predstavila Handla, ki je pri nas kaj malo znan. Koncert se prične ob 8. uri zvečer v Unionu.

V včerajšnje poročilo o Slehniku se je med drugim vrinila nerodna pomota, ki jo je pozoren čitatelj zavoljo konteksta gotovo že sam odkril; v drugi koloni v šesti vrsti od zgoraj se stavek pravilno začne: »Zlasti predigri (ne pa: prologu) in pa koncu, ki sta ob najbolj daleč dvignjena od realnosti...«

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.
Začetek ob 20. uri zvečer.
Sreda, 29. aprila: »Pri belem konjišču«. Red A.
Četrtek, 30. aprila: »Slehernik«. Predstava v operi. Red D.
Petek, 1. maja: Zaprto.

Opera.
Začetek ob 20. uri zvečer.
Sreda, 29. aprila: »Oj ta prešmuntana ljubezen«. Premijera izvirne opere. Izven.
Četrtek, 30. aprila: »Slehernik«, dramska predstava. Red D.
Petek, 1. maja: Simfonični koncert v Unionski dvorani. Izven.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU
Sreda, 29. aprila. Zaprto.
Četrtek, 30. aprila ob 20. uri: »Cirkuška princesa« ab. C. Kuponi.
Petek, 1. maja: Zaprto.
Sobota, 2. maja ob 20. uri: »Odgodena noč«.
Zadnjič. Cene od Din 12 do 2.

PTUJSKO GLEDALIŠČE
Ponedeljek, 4. maja ob 20. uri: »Cirkuška princesa«. Gostovanje mariborskega gledališča.

Ouida:

Farnmor

Roman

59

Nellu je kar sapo zaprlo pri tem nepričakovanem ogovoru. Zardel je do ušes in v zadregi povešal oči. V jasni mesečini je Farnmor proučeval mladeničeve poteze in videl mu je v dno srca. Nehote se je prezirno nasmehnil. Mladeničev značaj mu ni ugajal. Za poezijo mlade ljubezni ni imel zmisla. »In,« je nadaljeval brezobzirno, »ali smem vprašati, na čem zidaš svoj roman, s kakšno pravico ga sploh zidaš?«

Ognjena rdečica je izginila z mladeničevega obličja — nato je smrtno prebledel. Še sam se je komaj zavedel svoje ljubezni in šele to nenadno, brezsrčno vprašanje je obudilo v njem pravo spoznanje.

»Pravico?« je ponovil z obotavljanjem in nemirno. »Nikake pravice nimam, gospod; komaj majhno upanje.«

»Majhno, praviš. Torej upanje je?«

»Kdo ga nima, kadar ljubi?« je zamrmral Caryllo komaj slišno.

»Torej si mnenja, da ti je Lucilia naklonjena?«

Hladna in brezobzirna so bila ta vprašanja, toda tako ukazovalna, da je mladenič moral odgovarjati.

»Da — ne — ne vem — ne morem nič reči,« je s težavo izustil. »Prijazna je z menoj, toda to je z vsakomer. Rada me ima, to vem, toda morda samo kot brata.

Ščasoma pa — mislim — da —«

»Dovolj,« ga je s hladnim smehom prekinil Farnmor. »Vidim, da domnevaš, da moreš upati. Če je tvoje upanje utemeljeno ali ni, bo čas pokazal. Zdaj pa te vprašam: ali si že kaj govoril o ljubezni z mojo varovanko in brez mojega dovoljenja?«

»Niti besedice; prisegam. Zatajeval sem se in molčal, ker sem se bal s kakšno besedo oskruniti njeno čisto otroško dušo.«

Ta odgovor je stricu ugajal. Ohola, zaničljiva nevolja, s katero je podiral upanje zaljubljenega mladeniča, se je nekoliko poglobila. Molčal je in korakal gori in doli nekaj minut. »Ako bi bil izrazil svoj bratovski položaj do nje brez mojega dovoljenja, da bi si pridobil njeno naklonjenost, tedaj bi ti bil to štel v zlo. Tako pa boš imel v meni pokrovitelja, če se bom uveril, da ti je Lucilia naklonjena. Toda tu moram staviti en pogoj.«

Lionel je molče povešal glavo. Farnmor je bil njen varuh in je imel pravico tako govoriti.

»Čuješ, staviš ti pogoj,« je ponovil lord. »Za čas dveh let ti prepovedujem, da ji govoriš o tvoji ljubezni in da sploh poskušaš si pridobiti njeno ljubezen. Po dveh letih bo že v starosti, ko bo vedela, kaj hoče. Do tedaj bo imela o svetu več pojma, kakor ga ima sedaj. Tedaj govori z njo. In če se bo pokazalo, da je bilo tvoje sedanje upanje utemeljeno, skratka, če bo ona videla v tebi svojo srečo, se jaz ne bom upiral tvoji želji. Daj mi besedo, da se boš do tedaj zatajeval. To zahtevam od tebe.«

Nello se je trenutek časa obotavljal. Dve leti! Zdelo se mu je večnost; toda uvidel je, da je Farnmorova zahteva pravična, zato je zaupno obljubil, kar je stric od njega zahteval.

»Dobro,« je nadaljeval Farnmor, »medtem bom poskrbel za tvojo bodočnost, da boš v takem položaju, da boš mogel dostojno preživljati Lucilio, če te bo vzela za moža. Ne bom te podprl samo z denarnimi sredstvi, ampak bom tudi svoj vpliv uporabil, da se povzpneš na primerno mesto.«

Mladi Caryl je začuden in neverno pogledal strica. Svojim ušesom ni verjel, končno pa se mu je začel burno zahvaljevati.

Farnmor ga je prekinil sredi govora. »Ni treba, da se mi zahvaljuješ,« je rekel mrzlo. »Ne zaslužiš tvoje zahvale. Kar nameravam napraviti v tvoje dobro, ne napravim zaradi tebe, ampak zaradi nje.«

Te besede so delovale na mladeniča kakor leden curek, zakaj njegova hvaležnost je bila iskrena. Vključ svojemu razočaranju pa je opazil v Farnmorovem mirnem in trdnem glasu odmev neke siloma potlačene bolesti. Zato je s samozatajevanjem premagal boječnost, in sledeč svojemu nagonskemu občutku, je rekel:

»Ali vas smem še nekaj vprašati, lord Cecil?«

»Seveda,« je rekel Farnmor, ki se je že okrenil, da bi odšel.

»Ali je popolnoma v skladu z vašo željo to, da postane Lucilia moja žena? Morda ste v svojem srcu proti temu?«

Svečanosti na otoku Krku

Otok Krk obiskujejo ljubljanci zelo radi in veljajo tam za dobre goste. Te dni so se vršile slovesnosti desetletne osvoboditve in ujedinenja in so potekle nad vse lepo in dostojno. Vršile so se akademije Sokola in gimnazijske mladine in so bile naravnost oblegane. Krasne iluminacije javnih poslopj in obale so dale lepim pomladanskim nočem čarobno lice. V nedeljo je bilo svečano odprtje spominske plošče na Frankopanovi trdnjavi ob navzočnosti partisočglave množice iz celoga Krka, zastopnikov vlade, vojske in sokolstva. Nato je sledilo razvite prekrasne sokolske prapore društva Krk. Kumoval je praporu savezni podstarešina E. Gangl, ki je bil nad vse priščno pozdravljen. Da je bilo slavlje še veličastnejše, je prispeal na Krk naš novi mogočni luksuzni parnik »Prestolonaslednik Petar«, kar je izrazilo nepopisno navdušenje. Napredek naše trgovske mornarice vlija opravičeno vero v boljše bodočnost našemu Jadranu in zavist naših nasprotnikov, ki jim ni več naše delo in vztrajnost našega napredovanja in konsolidacije države.

Prekrasen spomladanski dan je mnogo pripomogel k lepim slovesnostim, da je narod lahko svobodno zaražal na svobodnih tleh. Zelim dragim otočanom, mrtvi straži našega Jadrana najlepših uspehov za bodočnost.

Nezvesti prijateljci je hotel obraz izpačiti

Obsojen na dosmrtno ječo.

V ponedeljek se je vršila pred velikim senatom v Zagrebu glavna razprava proti 43 letnemu kočijažu Ivanu Sepeucu iz Zaloga pri Ljubljani, katerega je državno tožilstvo obtožilo zaradi umora Slovenke Marije Celofige. Sepeuc je pri zaslišanju na dolgo in široko govoril o svoji preteklosti, dočim je bil zelo kratek na vprašanja o umoru samem. Povedal je kako se je ločil od svoje žene in nato živel z Marijo Celofigo, kateri je dal v shrambo ves svoj denar, ki ga je zaslužil. Kočijaž je menil, da je Mariji izročil okoli 85.000 Din. Kmalu je pa opazil, da ga vara in se je z njo sprl ter zahteval svoj denar nazaj. Marija mu denarja ni izročila in ji je kočijaž radi tega grozil, da bo z njo temeljito obračunal. Zaradi teh groženj je bil obsojen enkrat na mesec dni zaporu, drugič pa na 4 dni zaporu. Končno mu je Marija izročila njegove stvari, glede denarja mu je pa rekla, naj se obrne na neko hranilnico v Mariboru, kjer je denar vložila. Kočijaž so v Mariboru, ko je prišel po denar, pojasnili, da je ves denar že dvignjen. Obtoženec je priznal, da je nož, s katerim je Marijo napadel, njegov, da ga je pa vzel seboj slučajno. Priče so pa izjavile, da je imel namen Marijo umoriti.

Ko se je vrnil iz Maribora v Zagreb je hotel razčistiti s svojo prijateljico zadevo glede denarja in je povabil Marijo na sestanek. Marija se ga je pa ogibala. Dne 15. februarja je Marijo srečal v bližini gostilne, kjer je služila. Ko ga je zagledala je pospešila korake. Zaklical je zanjo: »Kaj bežiš, kdo ti kaj hoče?« »Tadaj se ji je približal. Marija je začela kričati na pomoč, kočijaž je pa zamahnil z nožem in jo težko ranil na glavi. Pred sodniki je izjavil, da ni imel namena Marijo umoriti, nego samo izpačiti ji obraz, da bi se ga za vedno spominjala. Sodnik je obtoženco pojasnil, da mu je hotela Marija izplačati 8000 Din, samo da bi jo pustil v miru. On ji je pa rekel, da mu ni do denarja, temveč do nje, ker je vanjo tako zaljubljen, da brez nje ne more živeti. Priče so tudi potrdile da je Marijo kočijaž čakal več dni, ko se je vrnil iz Maribora, da bi z njo z nožem obračunal. Državni tožilec je obisto dokazoval, da je Sepeuc imel namen po zrelu prevdanku umoriti Marijo Celofigo, nakar je bil Sepeuc obsojen na dosmrtno robijo. Še predno ga je sodnik vprašal, ali je z obsodbo zadovoljen, je Sepeuc razburjeno vzkliknil: »Nisem zadovoljen, vložil bom priziv in revizijo.«

Obup razbojnikove matere

Razprava proti razbojniku Mediću

V ponedeljek se je nadaljevala razprava proti razbojniku Todoru Mediću v Šibeniku. Ta dan je vladalo za razpravo izredno zanimanje. Dvorana je bila popolnoma zasedena. Prvi je bil zaslišan Filip Genda, kateremu s o lani pogoreli dve hiši in skedenj. Obtožnica trdi, da je požigalec Todor Medić. Priča je podrobno popisal, kako je nastal požar. Povedal je tudi, da so razbojniki vrgli v njegov vodnjak neki trup, da bi zastrupili vso rodbino.

Nato je bila zaslišana Medićeva mati Stevanija. V sodni dvorani je prišlo do dramatičnega prizora. Nesrečna žena je stopila v dvorano oblečena v staro ponošeno kmečko obleko z belim robcem na glavi. Bila je onemogla in izčrpana. Todor Medić, ki je dotlej sedel na klopi, je vstal, šel materi nasproti, jo objel in hotel poljubiti. Nesrečna žena, ki je kot mati že mnogo pretrpela, je zavrnila poljub in začela jokati. Medić je pa sedel zopet na klop. Pred predsednikom senata je stara mati izjavila, da ne bo pričala proti sinu. Ko je zapuščala dvorano, ni mogla sina več pogledati, in ko je bila obupen jok. Med tem prizorom so jokale tudi na hodniku, so še slišali v sodno dvorano njen vse žene v dvorani. Nesrečna razbojnikova mati je vzbudila sočutje pri vseh.

Lani je Todor Medić napisal celo pesem, v kateri preti orožnikom, da jih bo ubil, če ga bodo skušali ujeti. To pesem je poslal po nekem seljaku starejšini sodišča v Kostanjih. Medić je priznal, da je spisal to pesem. Pri nadaljnjem zaslišanju je podrobno opisal svoje hajduško življenje, ni pa hotel povedati, s kom se je družil in kje se je skrivaj po begu iz kiberniške ječe. Razprava je bila nato prekinjena. Včeraj je prišel na vrsto zločin o umoru orožnika Zekića, katerega je po obtožnici izvršil Medić. Kot edina priča je bila zaslišana Medićeva sestra Sava.

Jz Dravske banovine Maribor

d Banska uprava razglasa: Urugvajska republika je imenovala za svojega častnega podkonzula na Sušaku g. A. Ivanovića. Naša vlada je novemu podkonzulu izdala eksekvatur.

d Kr. banska uprava razpisuje v območju sreskega cestnega odbora v Radovljici službeno mesto banovinskega cestarja, in sicer za cestno progo od km 6815 do km 10450 na banovinski cesti Javornik—Rečica—Zagorice in za progo od km 000 do km 1825 na banovinski cesti Bled—Zasip. Prošnje je vložiti najkasneje do 15. maja 1931 pri sreskem cestnem odboru v Radovljici.

d Važno za lastnike italijanskih triptikov. Automobilski klub opozarja s tem lastnike italijanskih triptikov, da pazijo pri povratku iz Italije, da jim italijanske carinske oblasti ne zaključijo triptika, ako to sami izrečno ne žele. V zadnjem času se ponovno dogaja, da posamezni organi italijanskih carinskih oblasti iz nepoznanih razlogov zaključujejo še veljavne triptike, to celo proti izrečni želji lastnikov, s čimer utrpel slednji škodo, ker so primorani nabaviti si nove triptike. Obenem so naprošeni prizadevi v takem slučaju nemudoma javiti tajništvu Autokluba v Ljubljani, Kongresni trg šte. 1, I.

d Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Zidovska ulica 4 in Stari trg 12. 600

d Občina Slatina Radenci šteje po ljudskem štetju z dne 31. 3. t. m. 155 hiš za stanovanje (l. 1921. 143 hiš), 154 družin (l. 1921. 130), 674 prebivalcev, od tega 321 moških in 353 ženskih. Število prebivalcev je naraslo od leta 1921. za 81 oseb.

»P A N« OVRATNIK VEDNO ČIST BREZ PRANJA. 943-1

d Pevsko društvo »Sava« ima 10. maja izlet v lški Vintgar. Zbirališče na Poljanskem mostu, od koder se odpeljejo izletniki z avtobusom točno ob 7. uri do Dolenjskega mostu, kjer se pridružijo tam zbrani udeleženci in na to do lške vasi. Povratek z večernim vlakom iz Škoflje. Prijave sprejemata do 3. maja tovariša Drago Vrhovec in Franze Pavlica.

Obledela obleke barva v različnih barvah in plisirana tovarna Jos. Reich. 898-2

d Vremensko poročilo. Včeraj je kazal barometer v Ljubljani 759.7, termometer 6.2, relativna vlaga 82%, tiho, oblačnost 10, dež (1.6 mm), v Mariboru je kazal barometer 757.9, termometer 7.6, relativna vlaga 84%, tiho, oblačnost 3, dež (0.2 mm). Drugod je bilo vetrovno in večinoma oblačno ter deževno. Vsa opazovanja ob 7. uri jutraj. Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 15.8, (5.4), v Mariboru 12.8 (5.8), v Zagrebu 19.4 (7.4), v Beogradu 22.6 (8.6), v Sarajevu 21.5 (7.3), v Skoplju 22.4 (8.4), v Kumboru 20 (12.6), v Splitu 18.4 (12.2), na Rabu 19.4 (10.2), na Visu 18.8 (9). V oklepajih so označene najnižje temperature.

Pijte original »CHABESO«. 1114

d Neznana utopljenka. Drava je naplavila na levem bregu pri Sv. Marku niže Ptuj trolo neznane ženske, ki je ležala že del časa v vodi. Utopljenka je 160 do 165 m visoka, na eni nogi je imela obut visok, črn čevljar na zadrgo, gornji del čevlja od klobučevine, na novo potopljen, nogavice črne, okoli vratu pa črn črtast trak, ki je najbrže od ostanka od obleke.

d Iz kaznilnice pobegnili. Iz kaznilnice v Stari Gradski je pobegnili 28-letni Franjo Rožman, rodno iz Trzšča, srez Novo mesto.

d Vloma tatvina v Ločah. V Ločah, srez Kojnice, je bilo vlomljeno v trgovino Aleksandra Weischa. Vlomilec so odnesli več zlatnine in srebrnine, perila in obleke v skupni vrednosti 3600 Din.

Površnike, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi v največji izbiri tvrdka J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova c. 12. 998

Ljubljana

Sreda, 29. aprila 1931: Peter. Pravoslavni: 16. aprila: Agapija.

Nočno službo imata lekarni Sušnik in Mariniem trgu in Kura l na Gosposvetski cesti.

■ Pozor veslači na Ljubljani! Terenska tehnična sekcija za regulacijo Ljubljane objavlja: Zaradi regulacijskih del v Ljubljani se odvaja skoraj vsa voda po Gruberjevem prekopu. Zatvornice v tem prekopu bodo zato pri vsaki nekoliko večji vodi manj ali več dvignjene ali tudi odprte, kar bo vplivalo na brzino odtekanja se vode. Veslači na Ljubljani se zato opozarjajo na nevarnosti, ki iz tega izvirajo, posebno v progji od odepitve Gruberjevega prekopa do mestnega kopališča na Ljubljani, zato naj se vedno prej prepričajo, kako je z brzino vode v Gruberjevem prekopu, da se prepreči nesreče. Obenem se občinstvo opozarja, da je prehod preko mostiča zatvornice pri Gruberjevem prekopu strogo prepovedan. V to svrhu je mostič dobro zagrajen. Proti vsem, ki bi se na zatvornici zalotili, se bo kazensko postopalo.

■ Iz bolnice. Euroleina hči dninarice iz Zgoranj Lok, občina Čenčja v kamniškem srezu, Tončka Zavbi je padla s klopi in si poškodovala desno nogo.

Maribor

m Prebivalstvo Maribora in okolice. Sedaj so znani rezultati ljudskega štetja ne samo v Mariboru, ampak tudi v vseh okoliških občinah. Ker se predmetne občine, ki so najtesneje združene s pravim mestom, združujejo z Mariborom v neločljivo celoto, bo zanimalo vsakogar, kakšen je prav za prav ta celotni ali veliki Maribor. Ako pristemo k celotni enoti le najneposrednejši okolici, t. j. Studence, Novo vas, Tezno, Pobrežje, Krčevino in del Košakov, dobimo tako 47.271 prebivalcev, če pa štejemo še ostali del občin Radvanje, Košaki in Rošpol, ima Maribor s svojo okolico po sedanjem ljudskem štetju točno 50.537 prebivalcev in med njimi, skupaj s tujimi državljani, samo 2837 Nemcev po materinskem jeziku. Seveda pa moramo k temu pristeti še 15 do 20 tisoč mladenčev, zastrupljeni z nekdanjim nemštrom, ki pa polagoma vendarle ginejo. Največja okoliška občina so Studenci s 4335 prebivalci, sledi pa po velikosti: Pobrežje s 3965, Košaki z 2253, Krčevina z 2159, Radvanje z 2006, Tezno s 1895 in Rošpol s 1007 prebivalci. Če bi se tedaj okolica priključila mestu, kar bi bilo naravno, bi štel Maribor preko 50.000 duš, med katerimi se peščica 2800 pravih Nemcev docela izgubi.

m Poroke. Pretekli teden so se v Mariboru poročili: Bela Horvat, učitelj in gđ. Marija Rčkova, učiteljica; Matija Naprotnik, posestnik in gđ. Kristina Falnogova, hči posestnika; Frano Teichmann, mizar in gđ. Alojzija Krajučeva, zasebnica; Srečko Peer, slaščičar in gđ. Marija Resnikova, prodajalka; Jakob Klobasa, posestnik in gđ. Ana Zamudova, trgovka; Alojzij Tratnik, prevoznik in gđ. Albina Rušova, zasebnica ter Konrad Ferš, tesar in ga. Marija Hergova, ovodvala Tementova, posestnica. Bilo srečno!

m Trstenjakova razstava. Razstava slik akad. slikarja Trstenjaka v veliki kazinski dvorani je vzbudila v Mariboru veliko zanimanja in lepo število umetnin je že prodanih. Odprta bo do 1. maja.

Radi kvalitete in cene — samo »Karo čevlje!« 985

m Sokolovski nogometiški v Mariboru. V soboto 2., in v nedeljo 3. maja gostuje v Mariboru Salzburger Atletik Sportklub. Prvi dan bo igral s ISSK Mariborom, drugi dan pa s SK Rapidom.

m Velika kolesarska dirka. Mariborski kolesarji bodo priredili v nedeljo 3. maja kolesarsko dirko okoli Pohorja. Proga je dolga približno 200 km. Start ob 6. uri jutraj pri vodu na Teznu.

m Smrt Ivana Gorupa. V ponedeljek zvečer je v svojem stanovanju na Koroševi cesti št. 34 umrl splošno znani trgovski zastopnik Ivan Gorup, star 61 let. Na njegovo izrečno željo ga bodo pokopali v sokolskem krofju.

m Usmiljenim srcem! Uboga vdova, ki mora skrbeti za 3 male otroke, četrtga pa pričakuje, je brez premoženja in brez dohodkov, se priporoča za kakršnokoli podporo! Darove sprejema naše uredništvo na Aleksandrovi c. 24. Tam je na razpolago tudi njeno ime.

m Lahkomiselno potovanje. Trafikant Maks Turnšek v Nazarih je poslal v soboto 41-letnega hlapca Antona Blaža v Mozirje po tobak in mu dal 2000 Din, da ga plača. Blaž je poslušal in šel, spotoma pa ga je premetil vrag in namesto po tobak v Mozirje je odšel v Celje in od tam v Maribor. Za Turnškov denar se je od vrha do tal na novo oblekel, ostrigel, obril in bil je sploh docela nov človek. Da bi pozabil na preteklost, je svojo staro obleko sploh zavrgel. V Mariboru si je privoščil v veseli ženski družbi še vino, a imel je naposled le smolo. Iztaknili so ga in — aretirali. Pri njem so našli še krog 800 Din. Oddan bo sodišču.

Celje

* Svečana izročitev orožja rekrutom celjskega 39. peš. polka. Danes se je v Celju prvič na svečan način izročilo orožje novim rekrutom. Jutraj je prišla vojaška godba iz Maribora in na dvorišču vojašnice Kralja Petra svirala voljakom, ki so se postrojili in čakali prihoda polkovnega komandanta. Ko je komandant g. polkovnik Kostić prišel, so ga vojaki pozdravili in stali v strunnih vrstah. Komandant jim je v lepem govoru razlagal pomen svečanega čina. Po njegovem govoru so vojaki trikrat vzkliknili Nj. Vel. kralju, godba pa je zaigrala državno himno. Nato so vojaki v vrstnem redu pristopili ter od svojih četnih komandirjev sprejeli orožje. Na enak način se je izročitev vršila uro pozneje v vojašnici Kralja Aleksandra.

* Predavanje v Obrtnem domu. V soboto dne 2. maja ob 20. bo v dvorani Obrtnega doma, vhod iz Vodnikove ulice, predavanje g. Ogrina načelnika Zavoda za pospeševanje obrti o važnih obrtnih zadevah.

* Gostovanje ljubljanske opere. V nedeljo 3. maja bo po dolgem času zopet gostovala ljubljanska opera v Mestnem gledališču. Predvaja bodo priljubljeno Smetanovo opero »Prodana nevesta« pod taktirko g. Neffta ter z go. Gjurgjenac v naslovni vlogi. Predprodaja vstopnic v knjigarni Goričar & Leskovšek.

* Občni zbor savinjske podružnice SPD v Celju. V soboto se je vršil 37. občni zbor Savinjske podružnice Slovenskega planinskega društva. Zbor je otvoril in vodil predsednik g. ssv. Tiller. Osrednji odbor je zastopal gosp. dr. Senjor. Članov je bilo zelo malo. Predsednik se je spominjal lani umrlih zaslužnih planincev, dolgoletnega predsed. podružnice Frana Kocbeka, ustanovnika Petra Majdiča ter bivšega tajnika učitelja Zdoška. Zavrnil se je za podpore, ki so jih dali Banska uprava, Zveza za tujski promet v Mariboru, Celjska posojilnica, Celjska mestna hranilnica, celjska mestna občina in g. Majdič. Lani sta se otvorili dve novi koči, in sicer Kocbekov dom na Korošici in koča na Goitah (Mozirske planine). Vsega ima sedaj podružnica v oskrbi osem planinskih koč. Uresničila se bo želja, da se postavi v Logarski dolini velika matična stav-

ba poleg obeh že obstoječih koč. Tajniško poročilo je podal g. Kranjc, blagajniško pa gospod Vrtovec; denarni promet je znašal lani 800.000 Din. Za zimsko-sportni odsek je podal izčrpno poročilo g. Kopinšek.

* Smrtna kosa. V ponedeljek je v ljubljanski bolnici umrl gosp. Kamilo Gradišnik, carinski uradnik, star 36 let. Pokojni je bil sin znanega šolnika pokojnega Armina Gradišnika in brat učitelja g. Stanka in lekarnarja gosp. Fedorja Gradišnika. Pred vojno je študiral medicino, po prevratu pa je stopil v carinsko službo in je bil nazadnje carinski uradnik na Rakeku. Truplo so prepeljali v Celje in bo pogreb danes ob 17. uri iz mrtvašnice okoliškega pokopališča. Težko prizadeti rodbini iskreno sožalje. — V javni bolnici je 27. t. m. umrl 36letni hlapec Strgar Franc iz Smihela pri Mozirju, 28. t. m. je umrla 77letna Gaberšek Cecilija, prevzitarica z Ostrožnega.

* Koroški klub pododbor Celje ima svoj stanek v soboto 2. maja ob 20. uri v klubovi sobi hotela »Evropce«.

* Protituberkulozna predavanja priredi celjska Protituberkulozna liga v nedeljo 8. maja ob 10. uri v Mestnem kinu. Predvaja se bo tudi film. Vstopnine ni.

* Koncert »Ojke« v Gornjem gradu. V nedeljo 3. maja priredi pevsko društvo »Ojka« iz Celja pevski izlet v Gornji grad, kjer bo ob 15. uri v škofijski palači priredilo koncert z bogatim in izbranim sporedom. Na ta koncert se opozarjajo prebivalci Gornjemu gradu bližnjih krajev.

* Gasilsko društvo dobi svoj prapor. Ob proslavi 60letnice društva bodo nekatere celjske dame poklonile gasilnemu društvu prapor. Prispevke sprejemata ga. Stermecki ter ga. Jelenczova.

* Soferski izpiti in pregled motornih vozil, ki letos še niso bila pregledana, se bodo vršili v soboto 2. maja ob 11. uri pred poslopjem sreskega načelstva in to za mesto Celje ter za celjski srez.

* SK Celje javlja, da se bo tenišče v parku otvorilo 1. maja. Člani in igralci naj se čimprej prijavijo v trgovini Fischer in drug. — Odborove seje bodo odslej vsak torek ob 20.30 v kolodvorski restavraciji.

* Najdba. 25. t. m. je bila na okopih najdena žrpalka za olje. Dobi se na polječi.

* Nezgode. 25letnega posestnikovega sina Fermeta Ivana iz Kleč pri Sv. Petru pod Svetimi gorami je v soboto nekdo zahrbtno napadel z motiko in ga hudo poškodoval. — V Pleši pri Zidanem mostu je v soboto neki avto povozil 9letnega rudarjevega sina Galeta Franca. Kolesa so šla fantu čez treh. — 40letni Pospah Ivan iz Vitanja si je pri padcu zlomil levo nogo. — Vsi ponesrečenci se nahajajo v celjski bolnici.

* Velika tatvina. Iz stanovanja zobozdravnika Sadnika na Krekovem trgu je v nedeljo, ko ni bilo razen kuharice in sobarice nikogar doma, bilo pokradeno mnogo obleke, perila in vrednostnih predmetov v skupni vrednosti 14.300 dinarjev. Ker je sobarica isti dan brez sledu izginila je padeš sum nanjo.

Zidani most

Za veliki koncert Rdečega križa, ki bo v soboto 2. maja zvečer, vlada veliko zanimanje ne samo v Zidanem mostu, marveč tudi v vseh okoliških krajih. Za smer proti Ljubljani bo radi tega tudi vozil opolnoči posebni osebni vlak do Trbovelj, da se bodo mogli vrniti udeležniki iz Hrastnika in Trbovelj. Kakor bo koncert dal brez dvoma polno mero umetniškega užitka, tako ta prireditelj ni nikakega elitnega značaja. Obleka naj bo toraj poljubna, kakor kdo hoče. Saj je društvo Rdečega križa v znamenju splošne enakosti, bratstva in ljubezni. Duševna lepota naj bo deviza te prireditve. Da se omogoči udeležba vsem brez razlike, se je določilo razmeroma na obsežnost in kvaliteto programa zelo nizko vstopnino. Prosimo pa, naj kdor le more poleg vstopnine nakloni še vsaj nekaj prostovoljnega prispevka. Veliko srčno zadoščenje naj bo vsakomur ob misli, da bo ves prihod le za podporo izmed bednih najbednejšim — Odbor.

Rimske toplice

Osebnost. Dosedanja poštna upraviteljica gđ. Ruža Megličeva je premeščena iz Rimske toplice k poštni upravi v Beograd, njeno dosedanje mesto pa je bilo dodeljeno gđ. Milki Petričevi iz Ljubljane.

Sokolsko društvo Rimske toplice — Šmarjeta je v kratkem času utrpelo kar dvoje velikih izgub. Nedavno v začetku meseca je odšel iz Rimske toplice dosedajni vadiitelj in načelnik br. Jerko Zupanc na svoje novo službeno mesto v Radeče pri Zidanem mostu. Z njim, ki je bil vzoren telovadez in neumoren sokolski delavec, je društvo izgubilo mnogo. Minulo soboto pa se je poslovil od svojih bratov in sester Sokolov kakor tudi od svojih znancev in prijateljev Sokolskega društva načelnjujoči starešina br. Zdravko Kuhar, ki je odšel istotako na svoje novo službeno mesto v Radeče pri Zid. mostu. Poleg izgube, ki je nenadomestljiva v sokolskih vrstah, pa so močno občuteni tudi gasilci, katerim je bil imenovan dolgoletni in dobi tajnik. Obema odhajajočima bratom je sokolsko društvo priredilo lep poslovilni večer. Slednjemu agilenemu odborniku pa so tudi gasilci skupno s Sokolskim društvom priredili odhodnico. Obema bratom, ki sta s svojim odhodom zapustila v naših vrstah globoke vrzeli, se najiskrenejše zahvaljujemo za njuno zvesto in bratsko delo ter jima želimo na novem mestu še večjih uspehov. Zdravo! — Skupno z zgoraj omenjenima je odšel v Radeče pri Zidanem mostu tudi g. Karel Carotta, ki bo otvoril novo tovarno podpetnikov »Peta« d. d., katera bo pričela z obratovanjem že prihodnih teden.

Gasilci bodo imeli v nedeljo v proslavitev svojega patrona svečano mašo v župni cerkvi v Šmarjeti.

V naše kopališče pride v nedeljo 3. maja t. l. ob otvoritvi sezone 1200 železničarjev iz vseh delov naše države, kjer bodo priredili veličastno prireditev v velikih prostorih tukajšnjega kopališča.

Avtobusna prometna zveza z Rimskimi topljami in Celjem, kakor smo poročali, ne bo vzpostavljena, kot smo izprva doznali, ker na omenjeni progi med Laškimi in Rimskimi topljami ni v to zadostnega prometa.

Bik ga je popadel

Huda nesreča zidarskega mojstra

Guštanj, 28. aprila.

Pri posestniku Ravnjaku v Kotljah se je te dni pripetila nenavadna nesreča, ki bi kmalu zahtevala človeško žrtv. Gospodar se je namreč namenil, da popravi lesene stropne v hlevu z zidanimi oboki. Dogovoril se je z zidarskim mojstrom g. Hvalejem radi oddaje del. Imenovan je prišel, da si ogleda dela. Vstopil je v hlev brez domačega gospodarja. Ko je pristopil k plemenskem biku, ki je precej divji, ga je ta vrget z glavo v jasli, skočil na njega ter ga s sprednjima nogama in rogovi preobračal in tlačil po jaslilih. Gospodar je našel močno poškodovanega zidarskega mojstra v zelo kritični situaciji ter ga rešil izpod rogov pobesnele živali. Z rešilnim avtom Rdečega križa je bil nemudoma prevežen v slovenjegraško bolnico ter ima močno poškodovan prsni koš in hude notranje poškodbe.

Drzna tatvina

Vola sta pri belem dnevu odpeljala.

Bučka, 27. aprila.

Na sejmu v Bučki dne 25. t. m. se je zgodila drzna tatvina. Nek kmet je prodal par volov ter so se odpravili po kupčiji vsi skupaj v gostilno k Kaplarju na likof ter vola privezali zunaj k drevesu. Ker je bila družba precej dobro razpoložena, so se precej zamudili. Medtem ko so kupec in prodajalec prav veselo pili in prepevali, sta zunaj ta čas dva zlikovca vola odvezala in ju odpeljala po cesti proti Rakli. Ker jih je pa par korakov od Kaplarja nekdo vprašal, za koliko prodasta vola, sta bila brž pripravljena storiti kupčijo. Ker nista držala cene visoko, so bili kmalu edini in so že hoteli skleniti tudi kupčijo. Medtem so opazili tatvino in obvestili orožnike. Ko sta zlikovca zagledala, sta se postavila, sta takoj pustila vole in izginila v množici. Kljub takojšnjemu iskanju po orožnikih ni bilo mogoče predrznih tatov spraviti pod ključ.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 28. aprila.

Hlapec Josip B. je privozil ob 10. dopoldne od Sv. Petra mostu čez Ambrožev trg z enovprežnim mesarskim vozom v zelo naglem diru. Baš v tem trenutku je privozil nasproti z enovprežnim mesarskim vozom po Poljanski cesti od mesta proti Ambroževemu trgu v zmerem tempu hlapec Ivan A. B. je zadel z desnim vozom kolesom v levo zadnjo nogo A. konja in mu je tako poškodoval, da je moral A. odpeljati konja k živinozdravniku. — V Zg. Šiški je bilo na stavbišči nove remize ukradeno med 1. in 2. uro ponoči 34-letnemu tesarskemu predelavcu Mihi Kunstu iz Kleč kolo, vredno 1500 Din. Kolo je bilo zaidenjeno z avtomatično ključavnico. — Z dvorišča hotela Lloyd na Sv. Petra cesti je bila ukradeno slugi pri trvdki Rozman Ivanu Grabnacu kolo, vredno 1800 Din. — Delavec Franc Kralj iz Zg. Šiške je prijavil policiji, da mu je bila ukradena iz nezaklenjenega kovčka žepna ura, zapetna ura, suknjene hlače in več drugih malenkosti v skupni vrednosti 819 Din. Kovčec je imel shranjen v nezaklenjenem podstrešju.

Vače pri Litiji

Popravek. Ni resnica, da orlovska zastava še vedno visi v farni cerkvi sv. Andreja na Vačah s prepletenim napisom »Orel«, ki da je še zelo čitljiv. Dotična zastava, ki jo ima pisec v mislih, ni bivša orlovska zastava, ker je od vsega početka, odkar je bila nabavljena, last prosvetnega društva. Na zastavi ni sploh nikakega napisu. Pač pa je na njej viden (ne pa čitljiv!) orel, ki je simbol sv. Janeza Evangelista, čigar slika je na zastavi. Tudi ni resnica, da bi bili na dotično zastavo prilepili neko svetnico, kajti slika ne predstavlja nikake svetnice, marveč svetnika — sv. Janeza Evangelista, zaščitnika prosvetnega društva. Neresnica je tudi, da je moral sv. Anton, ki da je prišel poštenim potom v cerkev, v kot in da na njegovem mestu v cerkvi izziva bivša orlovska zastava. Res je marveč, da tega svetnika sploh ni v cerkvi in da bivša orlovska zastava v cerkvi nikogar ne izziva, ker je v cerkvi sploh ni. — Župni urad Vače.

Potovanje po zvezdi večernici

61.

Dušan, ki je plezal po pajčevini navzdol, se je domislil ni, da mora biti pajek, ki jo je napredel, ogromna in nevarna zver. Šele tedaj, ko je zaslišal obupni klic svoje prijateljice, je zaslišal vso veliko novo nevarnost. Obstal je, se ozrl v globino ter opazil pajka, obenem pa tudi njegov zapredek — Danico in Čučruči. »Pogum! Pogum! Pogumoreme vama!« je zakričal in pričel se umerje plezati proti sredini velikanske mreže.

Požar upepelil hišo in gospodarsko poslopje

Rešena samo živina -- škoda znaša preko 60.000 Din, zavarovalnina pa 35.000 Din

Slovenjegradec, 26. aprila.

V nedeljo je pričelo okrog 16. ure goret v Spodnjem Podgorju pri Slovenjgradu. Vnela se je hiša in gospodarsko poslopje. Veter je skoraj onemogočil gašenje. Vrli gasilci so bili takoj na mestu. Goreti je pričela najprej hiša, ki je imela leseno streho. Veter je raznašal iskre daleč naokrog, in tako je pričelo goret tudi bližnje gospodarsko poslopje. Rešiti so mogli z največjo težavo in življensko nevarnostjo samo nekaj glav živine, vse drugo je pogorelo.

Zločin nezakonske matere

Novorojenčka je zadavila in vrgla v stranišče

Slovenjegradec, 26. aprila.

Te dni je vzbudila aretacija mlade dekleta v našem mestu zopet senzacijo. Ljudje so mislili, da je to zopet kakšna tatvina, ki je bila aretirana v zvezi z zadnjo tatvino v našem mestu. Ogorčenje se je zelo povečalo, ko se je razširil glas po mestu, da mora naša kriminalna kronika zaznamenovati zopet žalostno poglavje skrajne brezsrčnosti.

Pri tukajšnjem gostilničarju V. je služila za deklo 19letna R. Antonija, doma iz Pameč pri Slovenjgradu. Nihče ni slutil, da je mirna in pridna dekla izvršila pred 6 meseci grozen zločin, ki je prišel zdaj slučajno na dan.

Pri nekem posestniku v Pamečah je dninar K. v soboto 24. t. m. čistil stranišče. Pri čiščenju pa je zapazil v svojo grozo mrtvo, že razpadajočo trupelce otroka. Pozneje so ugotovili, da je bil otrok moškega spola. Ves prestrašen je šel javit v mesto orožnikom o tej najdbi. Po

Pogorela posestnika Medved Jernej in Lorbek Albert imata škode preko 60.000 Din, ki je pa delno krita z zavarovalnino v znesku 35.000 Din.

Ogenj je po vsej priliki nastal po nesreči. Domači so kuhali južino in iskre iz dimnika so po vsej verjetnosti radi vetra užgale leseno streho, ki je bila takoj vsa v plamenu.

Zopet nov dokaz, da je treba hiše kriti le z opeko, kar je omogočeno z malimi stroški in tako očuvati hišo marsikaterega požara in obšutne škode!

raznih izpovedbah in zaslišanju so orožniki spoznali za detomorilko zgoraj imenovano 19letno deklo, ki je svoj zločin pozneje tudi priznala.

Sodnijska komisija je ugotovila, da je prišlo dete živo na svet in da je bilo najbrže takoj po porodu zadušeno, da bi detomorilka zbrisala sled za novorojenčkom, ga je enostavno vrgla v stranišče. Prvotno se je detomorilka izgovarjala, da je bil splav, nato pa, da je prišel novorojenček mrtve na svet, sodnijska komisija pa je prisilila mlado zločinsko nezakonsko mater k pravemu priznanju.

Oče umorjenega otroka je sin nekega posestnika iz Pameč.

Ker je detomorilka priznala svoj zločin, je bila pogojno izpuščena začasno iz zaporov, dokler se ne bo vršila proti njej razprava, najbrže pri okrožnem sodišču v Celju.

Trbovlje

Na prošnjo II. skupine bo rudnik 1. maja praznovan.

Cesta v Podmeji. Banska uprava je pričela te dni nadaljevati z delom na rekonstrukciji banovinske ceste Trbovlje—Savinjska dolina. Zaenkrat zaposluje pri delih samo 40 delavcev.

Šahovski klub Trbovlje je imel pred kratkim svoj letni občni zbor, na katerem se je sklenilo, da se pritegne k gojitvi te priljubljene družabne igre čim večje število prijateljev. Mlademu klubu želimo mnogo uspehov.

Vojaški obvezanci. V smislu odloka komande vojnega okrožja v Celju in sreskega načelstva v Laškem poziva županstvo vse v Trbovlje pristojne vojne obveznike, rojene v letih od 1900 do 1910, da se zgledajo z vojaškimi dokumenti takoj, in sicer najkasneje do 15. maja 1931 v pisarni vojaškega oddelka, soba št. 2 občine Trbovlje. Hraščičani v občinski pisarni v Hraščniku. Od letnika 1900 do 1905 pridejo v poštev samo oni, ki so bili sposobni spoznani in od letnika 1906 do 1910 vsi sposobni in začasno nesposobni. Proti onim obveznikom, ki bi se temu pozivu pravočasno ne odzvali, se bodo postopalo v smislu tozadevnih vojaških predpisov.

Jesenice

Ureditev šolskega vrta. Vrt pred osnovnošolskim poslopjem ob Prešernovi ulici je letos izredno lepo urejen. Zasajenih je na novo veliko število vrtnic in drugih cvetic. Poleg tega je opaziti na notranji strani novo, nizko in okusno ograjo.

Sokolski oder. Sokolski oder se pripravlja za igro »Vozek«, ki jo hoče podati kot zaključno predstavo letošnje sezone.

Cepitev otrok. V soboto 2. maja se prične cepitev otrok za jesceniško obščino. Za mesto Jesenice se prične 2. maja ob 15. uri v občinski posvetovalnici (stara šola), za Savo v torek 5. maja ob 15. uri v telovadnici meštanske šole; za že šolobvezne bo za Jesenice 6. maja ob 14. uri, za Sv. Križ nad Jesenicami v četrtek 7. maja ob 14. uri in osnovni šoli pri Sv. Križu. Pregled se bo vršil za Jesenice v soboto 9. maja ob 15. uri, za Savo v torek 12. maja ob 15. uri, za šolo Jesenice v sredo 13. maja ob 14. uri, za Sv. Križ nad Jesenicami v petek 15. maja ob 14. uri. Poudarja se, da bodo v šoli cepljeni le šolarji. Stroga dolžnost je vsake matere, da da otroke cepiti!

Dolenji Logatec

Skampolo na našem odru. V soboto 25. t. m. je gostoval v tukajšnjem Sokolskem domu gor. logaški sokolski dramski odsek z igro Skampolo. Moramo priznati, da s toliko dovršenostjo na našem odru še ni bilo igre.

Laško

Postaja za bencin. Opetovano smo že opazili, da si morajo avtomobilski potniki iskati po raznih trgovinah bencin za svoje avte. Oskobo je to zelo mučno v nedeljah popoldne, ko so vse trgovine zaprte. Da bi se temu zlu odpravilo, bi bilo dobro, da si postavi mestna občina ob hotelu Henke avtomat, kakor ga vidimo po raznih mestih in ki je potnikom prav priročen.

Trebnje

Pogozdovanje. Učiteljstvo v Dol. Nemški vasi pod vodstvom upravitelja g. Jakoba Novaka in učiteljice gđe. Anice Kozjekove je priredilo s svojimi učenci pogozdovanje smrekovih sadik na parceli g. Germovška Florjana iz Dol. Ponikev. Zasadili so 1000 smrekov v enem dnevu. Na delu je bilo 62 otrok.

Kuluk. Popisovanje v naši občini je dovršeno. Treba je le še prepisati družinske liste. Ker je prepisovanje ogromno delo, je občina naprosila tukajšnje gđe. učiteljice in učiteljice iz šole Dol. Nemške vasi, da v prostem času prepisejo po en popisni krog za občino. Občina je učiteljice pozvala na »inteligentni kuluk«, katerega bodo gđe. učiteljice izvršile za našo občino.

Tofa. V ponedeljek je pričela padati precej debela toča, ki je trajala približno eno minuto. Cesta je bila posuta kakor z graham. Zanimivo je to, da je pričela toča padati pri lepem solnčnem vremenu, takoj za tem pa močan dež.

Sokolstvo

Tekme članov in članic na orodju

Načelnštvo sokolske župe Ljubljana je priredilo v nedeljo 26. t. m. župne tekme na orodju za člane in članice. Člani so tekmovali v telovadnici sokolskega doma na Taboru, članice pa v telovadnici v Narodnem domu. Tekme na orodju so bile za člane v višjem, srednjem in nižjem, za članice pa v višjem in nižjem oddelku. Udeležba je bila za ljubljanska društva prav zadovoljiva, dočim smo pogrešali udeležbo mnogih podeželskih društev, ki imajo gotovo sposobne tekmovalce, oz. tekmovalke.

Članov je tekmovalo 100 in sicer v višjem oddelku 2 vrsti in 6 posameznikov, v srednjem oddelku 6 vrst in 2 posameznika in v nižjem oddelku 8 vrst in 3 posamezniki. Tekma je obsegala vsa glavna orodja, plezanje po vrvi in preskoke čez konja vzdolž. Potek tekme je bil vzoren in vseskozi discipliniran. Tekmovala so naslednja društva: Ljubljanski Sokol, Sokol I, Sokol II, Sokol IV, šiška, Domžale, Ribnica, Kočevje, št. Vid nad Ljubljano in Dolenja vas pri Ribnici.

Članice je tekmovalo skupno 55 iz društev: Ljubljanski Sokol, Sokol I, Sokol II, Vič, Ribnica, Kočevje in Domžale. V višjem oddelku je tekmovalo 13 članic v 2 vrstah in 1 posameznica, v nižjem oddelku pa 7 vrst. Tekme članic je vodila župna načelnica sestra Adela Mužinova, članov pa načelnik brat Vrhovec s pomočjo sodniškega zbora, ki je bil kos svoji nalogi.

V jeseni bodo tekme v lahkotletiki in prikačujemo do tedaj, da bodo prav vsa župna društva postavila k tekmam tekmovalce, oz. tekmovalke. Uspehe tekem za naraščaj in članstvo bomo, čim bodo številci izvršili svoje delo, takoj objavili. Zdravo!

Ustanovitev sokolske čete v Ivanjkovcih

V nedeljo 19. t. m. se je vršil v Ivanjkovcih občni zbor Bralnega in izobraževalnega društva, na katerem je bil izvoljen oži odbor, ki deluje v zvezi s prosvetnim odsekom sokolske čete, ustanovljene isti dan takoj po občnem zboru Bralnega društva. Na ustanovnem občnem zboru sokolske čete je zastopal sokolsko župo Maribor znani sokolski delavec brat dr. Pivko, ki je v zelo jasnih in besedah tolmačil udeležencem pomen Sokolstva, njegove cilje in naloge. Z velikim zanimanjem so navzoči, med njimi 10 članov ormoškega Sokola, poslušali br. predavatelja. Br. dr. Pivko se je zahvalil za njegova temeljita izvajanja brat Adolf Fridl. Starosta ormoškega Sokola br. Sevnik je obljubil pomoč novi četi pod okriljem matičnega društva ormoškega Sokola.

Udeležba je bila prav zadovoljiva in se je prijavilo k sokolski četi 44 članov in 11 članic. Na zboru je bila izvoljena tale uprava, ki je bila predložena župni upravi v potrditev: starosta br. Lovro Petovar, podstarosta in tajnik br. Adolf Fridl, načelnik br. Drago Prah, podnačelnik br. Joško Simončič, načelnica sestra Danica Petovar, prosvetar br. Rado Bitenc, blagajnik br. Vinko Polak, knjižničarja br. Joško Simončič in sestra Vlasta Bitenc, člani uprave br. Josip Janžek, Stefan Rižnar in Franc Riblič.

S telovadbo članov, članic, naraščaja in dece se je pričelo v prostorni dvorani staroste br. Petovarja. Čvrsti sokolski četi želimo mnogo uspehov in krepkega razvoja. Zdravo!

Radio

Ljubljana, sreda, 29. aprila. 12.15 Plošče (instrumentalna in jugoslovanska glasba). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.00 Radio orkester. 19.00 V. Moderndorfer: Vražer korolkimi Slovenci. 19.30 Dr. N. Preobraženski: Ruščina. 20.00 Slovenske narodne pesmi pojejo s spremljevanjem radio orkestra: gđe. Korenčan in gg. Mirko Jelačin in Drago Zagar. 22.00 Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, četrtek, 30. aprila. 11.45 Šolska ura: Otroške narodne pripovedke (Moderndorfer). 12.15 Plošče (slovenske pesmi, slagerji). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.00 Plošče. 18.30 Drago Ulaga: Gimnastične vaje. 19.00 Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina. 19.30 Dr. Reya: Klima Severne Amerike. 20.00 Pero Horn: Duševna vzgoja otroka. 20.30 Pevski solistični večer ge. Pavle Lovšetova in hčerke. Koncert Radio orkestra. 22.30 Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, sreda, 29. aprila. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Glasbena otroška ura. 18.30 Novice. 19.50 Uvod k prenosu. 20.00 Praga: Simfonični koncert. 22.00 Novice in vreme. 22.10 Zvočni film.

Zagreb, četrtek, 30. aprila. 10.30 Prenos cerkvene svečanosti in akademije iz Ozalja grada ob proslavi Zrinjskega in Frankopana. 17.00 Jugoslovanska glasba. 18.30 Novice. 20.15 Poročila. 20.30 Novice. 22.40 Po tujih postajah.

Beograd, sreda, 29. aprila. 10.00 Šolski Radio. 11.30 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Popoldanski koncert. 18.00 Narodne s kitaro. 19.00 Predavanje. 20.00 Narodne melodije. 20.30 Pevsko društvo »Gajret«. 21.30 Plošče. 22.00 Poročila. 22.20 Ruska ura.

Beograd, četrtek, 30. aprila. 11.30 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Vokalni koncert. 18.00 Narodne z dudo. 19.30 Francoščina. 20.00 Zdravstvo. 20.30 Ljubljana. 22.30 Poročila. 22.50 Večerni koncert.

Praga, sreda, 29. aprila. 11.15 Plošče. 12.25 Bratislava. 16.30 Otroška ura. 17.30 Iz zgodovine gramofona. 19.00 Narodne pesmi. 20.00 Koncert v Brnu. 21.30 Koncert.

Praga, četrtek, 30. aprila. 11.15 Plošče. 12.30 Moravska Ostrava. 16.20 Otroška ura. 16.30 Komorna glasba. 19.05 Prvi maj nekdanj in danes. 19.25 Mandoline. 20.00 Koncert opernega orkestra. 21.00 Orkestralni koncert.

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek

Tovarna motvoza in vrvarna Grosuplje pri Ljubljani.

Zahtevajte vzorce in cenike brezplačno

Industrijalizacija naše države

Nemška težka industrija pripravlja studijsko potovanje po naši državi, da se njeni zastopniki na licu mesta prepričajo o bogastvu naših rudnikov, proučijo izvore energije in si ustvarijo temelje za analitično presojanje možnosti industrijalizacije naše države.

Znano je, da naša država izvaža letno ogromne količine surovin, ki jih moramo v obliki izdelkov zopet uvažati in plačevati inozemstvu pri tem dajo in dobiček. S tem seveda še ni rečeno, da si moramo brezopojno ustvariti močno lastno industrijo in se s tem povsem emancipirati od inozemskega dovoza. Po principih delitve dela, ki je danes krilatnica gospodarskega anovanja v okrilju zasebnega gospodarstva, se kažejo tendence in najbrže bo pokazala tudi živa potreba, da se bo moralo tudi mednarodno gospodarstvo temu principu prilagoditi. Če torej vedno in stalno naglašamo in kritično presojamo gibanja agrarnega protekcionizma v industrijskih državah, ki s tem onemogočajo razvoj in prodajo naših agrarnih pridelkov, moramo biti v principu vsekakor nenaklonjeni vsaki neprimerni in protekcionistični industrijalizaciji naše države. Večini in brezmiselnih zaščitnih carin, ki se v premočnih slučajih brezvestno izkoriščajo na škodo skupnosti, mora biti konec. Po narodno gospodarskih principih bomo razvijali postopoma samo ono industrijo, ki je tudi življenja zmožna. Seveda izvajamo iz tega kroga vso ono industrijo, ki je potrebna v svrhu zaščite naše državne suverenosti. Listov vzgojni industrijski rok pa moramo skrajšati na minimum.

Drugo tudi še odprto vprašanje je, ali bo odtok naših malih kapitalov, ki jih danes plačujemo inozemstvu, v bodoče ko bomo morali plačevati visoke dividende tudi tujcem, manjši od današnjega, posebno, če se bodo ustvarjale visoke zaščitne carine, ki pri nas običajno štijo samo tujega kapitalista. Tudi o tem nimamo najboljših slušanj.

Nekoliko drugače izgleda stvar, če nameravamo Nemci z našim naravnim bogastvom dobiti viro surovin, ali še bolje, če nameravamo iz naših surovin izdelati pri nas polizdelke in te dovajati svoji težki industriji; kajti tako delo bi našega narodnega gospodarstva ne oškodovalo, pač pa bi mu še koristilo. Te koristi bi bile še večje, če bi Nemci v naši državi ustvarili nekako razpečevališče svojih industrijskih izdelkov in polizdelkov za Balkan in

Levanto. Le na tej osnovi je trgovinska konceptija z Nemci mogoča.

Če sprejmemo to poslednjo tezo, za nas nevarnosti seveda še niso odpravljene, kajti skušnja iz sedanjega stanja industrijalizacije naše države nas uči in dnevno prepričuje, kako veliki in opasni so vsi oni privezi, ki prihajajo s tujim kapitalom v državo. Po dosedanjih skušnjah pa tudi vemo, da so ravno s strani našega severnega soseda ti privezi še prav posebno neprijetni in na premočnih poljih škodljivi.

Mi vemo in tega se moramo stalno zavedati, čemu silijo Nemci k nam. Njihovo gospodarstvo preživlja opasno gospodarsko krizo, brezposelnost zadobiva vedno širše dimenzije. S polno paro beži nemški kapital iz države in išče boljše in sigurnejše zaposlitve. Nemški industriji niso šli iz idealizma v Rusijo. Gospodarska ekspanzivnost pritiska z milijonskim atmosferami na vse štiri strani. Proti zapadu nemštva je vpostavljen neprodušna stena, tudi vzhod ne nudi dovolj ventilacije, tem večji je zato pritisk na jug in tudi tem nevarnejši.

Mi smo v takem položaju, da moramo napredovati le s pomočjo tujega kapitala, ampak ta tuj kapital naj bo samo hipoteka, katere lahko ob vsakem času, kadar nam pač razmere to dovoljujejo, amortiziramo. Zato sprejmemo vsekakor, ki hoče z našim blagom zaslužiti, varovati pa moramo naše lastninske pravice brezopojno, da si ne ustvarimo države v državi.

Za slučaj, da se zgornja teza uresniči, pa je predvsem potrebno, da se naš domači kapital zaveda svoje dolžnosti in s vsemi razpoložljivimi sredstvi participira na tej industrijalizaciji, zato da bomo na svoji zemlji tudi gospodarji.

Je pa še nekaj, o čemur morajo premišljevat naši narodni gospodarji. Z našim naravnim bogastvom smo pripravljeni nuditi dela tujcem, ampak za to moramo zahtevati protivrednosti, mi moramo Nemcem nuditi poleg dela tudi jelo. Mi se medsebojno lahko kompletiramo, to se pravi mi moramo prodati naše pridelke, potem pa bomo kupovali tudi nemške industrijske izdelke. Le na tej kompletaciji in seveda participiranju našega kapitala na nemških načrtih pri nas, je mogoča industrijalizacija.

Nič drugačne ne smejo biti smernice jugoslovansko-avstrijskih pogajanj v Beogradu.

426-50—427 (426-50), kasa 426-25—427, junij 426-50—427, dec. 426-75—427-50 (427), 4% agr. obv. —, 7% Bler 83-25—83-50 (83—83-50), 8% Bler 93-25—93-50 (93), 7% pos. hipot. b. 84-25—85 (85), Beglučki 67-50—68 (67-75—68). — Bank e: Hrvatska 50—55, Prašedion 925 do 930, Union 174—176, Jugo 73—74, Ljublj. kred. 120 d., Medjunarodna 66-50 d., Narodna banka 7850—7950, Srbska 188—190. — Industrija: Sečera Osijek 295—300, Trboveljska 306—307, Slavonija 200 d., Vevče 128. — Tob. srečke 15—21, Rdeči križ 38 d., Zemaljska 140—144, Nar. šumska 25 d., Guttman 128 do 132, Slareks 38—40, Danica 80—90, Nar. mlin. 45 d., Dubrovačka 370—390, Oceania 190—200. Beograd, 28. aprila, 7% inv. pos. 89-25, 7% Bler 95-50, 4% agr. obv. 50—51, 6% begl. obv. 68—69, voj. škoda 426-50—427-50, ult. maja 427, Narodna b. 7840.

Dunaj, 28. aprila. Bankverein 16-05, Kreditni zavod 45-50, Dunav-Sava-Adia 13-85, Prioritete 89, Trbovlje 37-60, Leykam 3.

Notacije naših državnih papirjev v inozemstvu London, 28. aprila, 7% Bler 82. Newyork, 28. aprila, 8% Bler 92—93, 7% Bler 82—82-50, 7% pos. drž. Hip. b. 83-25—84.

Žitna tržišča Na ljubljanskem tržišču tendenca čvrsta, brez prometa.

Novi Sad, 28. aprila. Pšenica 79-80 kg: srednjebaška 165—170, baška okolica Novi Sad 160 do 165, Sombor 152-50—157-50, potika, gornjebaška, gornjebanat. 172-50—176-50, ban. Begašlep 165—167-50, sremska 78 kg 152-50—157-50, okolica Indija 78 kg 157-50—162-50, slav. 78 kg 152-50—157-50, šlep 77-78 kg 150—155. — Moka: baška Ovg. Og 250—265, 2. 215—225, 5. 195 do 205, 6. 187-50—192-50, 7. 152-50—157-50, 8. 130 do 135. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: pšenica 5 vagonov, koruza 45, moka 1, otrobi 1 vagon. Tendence: pšenica: trdna, ostalo: neizpremenjeno.

Sombor, 28. aprila. Pšenica: baška potiska 165—170 (80 kg). Koruza: baška 100—102, maj 102—105, Dunav šlep 102—104. Moka: baška 5. 190—200, 7. 150—160, 8. 135—140. Vse ostalo neizpremenjeno. — Tendence: neizpremenjena. Promet: 221 vagonov.

Budimpešta, 28. aprila. Tendence: lahka, promet: miren. Pšenica: maj 15-46—15-55 (15-46 do 15-47), junij 15-37—15-46 (15-32—15-34), Rž: maj 13-85—13-93 (13-85—13-88). Koruza: maj 13-60—13-70 (13-59—13-60), julij 13-86—14-02 (13-83—13-85), trans. maj 10-85—10-95 (10-80 do 10-85), jul. 11-10 (11-10—11-12).

Ljubljansko lesno tržišče Tendence mlačna, promet: 10 vag. hrastovih pragov, 1 vag. bukovih hlodov.

Sport

V nedeljo se igra prvič za lige.

Prihodnjo nedeljo se odprti državni prvenstvo po ligah. V zagrebški ligi se odigra samo ena tekma in sicer Concordia: Hašk. V Ljubljani bi moral igrati z Ilirijo Gradjanski, vendar Ilirija ni vzela na znanje spremembe, ki jo je določil savez in se bo tekma vršila 31. maja kot je bilo prvotno določeno.

V beogradski ligi se srečata Soko in Sašk (Sarajevo).

Največ tekem se vrši v vojvodinski ligi, kjer je tudi največ udeležencev. V šabcu igrata Mačva: Vojvodina, v Vel. Bečkerek Obilič: PSK, v Subotici Bačka: Sand in v Osijeku Slavija: Gradjanski.

Razne vesti.

Jakšič, internacionalni vratar beogradskega Sokola, ki je zastopal Jugoslavijo v Montevideu, bo odslužil svoj kadroviski rok v Ljubljani in se je že prijavil za Ilirijo.

V Novem mestu je preteklo nedeljo gostoval Gradjanski iz Karlovca in premagal domačega Elana s 7:2 (3:2).

Pojačanje sušaške Viktorije. Glasom poročila zagrebških »Novosti«: so pristopili k Viktoriji Sušak znani bivši plavalci splitskega Jadrana Senjanović, Bonačić in Gazzari. Omenjeni so bili radi notranjih klubskih sporov izključeni iz Jadrana.

Razpis.

velike medklubske dirke, katere se vrši v nedeljo, dne 3. maja 1931. v Zagorju ob Savi po sledečem sporedu:

1. Glavna skupina: Proga: Zagorje-Trojane-Krašnja-Domžale in obratno 78 km. Start ob 9:30 v Zagorju vis a vis gostilne Erneje. Obrat v Domžalah pred restavracijo »Slokar«. Cilj v Zagorju kot je start.

2. Skupina juniorji: Proga: Zagorje-Trojane-Blagovca-Krašnja in obratno 52 km. Start ob 9:45 kakor glavna skupina. Cilj v Zagorju kot je start.

Nagrade: Prvi, drugi in tretji vsake skupine častne kolajne.

Splošna določila.

1. Vozi se po določenih pravilnika Koturaškega saveza kraljevine Jugoslavije.

2. Dirka je odprta za vse člane klubov, kateri so članjeni v Koturaškem Savezu kraljevine Jugoslavije, ter je obvezna za vse člane klubov »Triglavskega pododbora«.

3. Vsak dirkač vozi na lastno odgovornost ter se mora strogo držati cestno policijskega reda. Kolesa morajo biti opremljena z zvonom in rabljivo zavoro. Prireditelj ne odgovarja za škodo, katere povzroči dirkači med vožnjo.

4. Odredbam vodstva se je najstrožje pokoriti.

5. Protesti se upoštevajo 15 minut po izvršeni dirki z vplačilom Din 30.—, kateri znesek se vrne, ako je protest odobren.

6. Prijave sprejema predsednik kluba g. Lavošlav Mrnuh, Zagorje ter se iste zaključijo v

četrtak, dne 30. aprila t. l. — Prijavnina znaša Din 5.—.

7. Vrstni red in obliko startanja določi vodstvo dirke.

8. Dirka se ob vsakem vremenu. Razglasitev rezultatov še isti dan na prijateljskem sestanku.

SK Zagorje.

Na dvorišču hiše v Šelenburgovi ulici 4 se odda s 1. avgustom dve sobi za

poslovne

prostore

Pojasnila v pisarni „Croatiae“ istotam, 1148

Logavice, roka-vice, volna in bombaž 463

sajcenoje in v veliki izbiri pri

KARL PRELOG Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg

Telefon 2059

Premog suha drva Pogotik, Bohoričeva ulica 5

Pianini! Pianini! Pianini!

Iz Berlina je došel potnik tovarne klavirjev in pripeljal s seboj 3 pianine za reklamo, ki jih proda zelo poceni. Pianini so s pravim angleškim mehanizmom. — Vprašati v hotelu Slonec. 1149

Za male prince in princeske

najmodernejši vozički v zalogi pri

JOSIP KVEDER

Krekov trg 10. 5630

150/150 na dobrem blagu Din 55.—

»Bredac žepni robci kom. Din 2.—

Entlanje, ažuriranje, predtiskanje

Specijelni entel oblek

Vezanje mehanično umetno in ročno

Tamburiranje hotelskih in gostinčarskih zavov.

MATEK & MIKEŠ

LJUBLJANA, poleg hotela Štrunkelj.

GRADBENO PODJETJE

IVAN SLOKAN

STAVBENIK

IMA VNAPREJ SVOJE

OBRATOVALISCE

IZKLJUČNO

V LASTNIH PROSTORIH V TRNOVEM

KOLEZIJSKA ULICA ŠT. 7

TER NI Z GRADBENIM PODJETJEM

V ŠTUDENTOVSKI ULICI ŠTEV. 7 V

NIKAKI ZVEZI

PRIPOROČA SE VSEM P. N. INTE-

RESENTOM ZA NAROČILA VSEH

V GRADBENO STROKO SPADAJO-

ČIH DEL, KATERA BO TUDI VNA-

PREJ IZVRŠEVALO S PRIZNANO

SOLIDNOSTJO

Gospodarske vesti

× Sreski kmetijski odbor v Murški Soboti (oži odbor) je imel v sredo, dne 15. aprila svojo četrto redno sejo, na kateri je razpravljalo o kmetijskih vprašanjih Prekmurja. V soboto, dne 2. maja ob pol 8. zjutraj se vrši na sreskem načelnstvu peta (zadnja) seja ožjega odbora, takoj nato ob 9. uri pa s spomladansko zasedanje celokupnega odbora. S prispevkom sreskega kmetijskega odbora je razdeljenih 14 travniških brn in dva trijerja. V poizkusne svrhe se razdeli med člane rodovniških organizacij 60 slanih rudniških kamnov za lizanje živine. V svrhu obnove po toči poškodovanih gozdov je razdeljenih za Din 2500.— brezplačnih sadik. Za razdelitev kmet. orodja med najmarljivejše obiskovalce zimskega kmetijskega tečaja v Gornji Lendavi je odobreno Din 800.—. Za poizkuse pri zatiranju sadnih škodljivcev je določen znesek Din 1500.—. Akcija za znižanje davčnega količnika za zemljarino se nadaljuje. K nakupu dobrih bikov prispeva sreski kmetijski odbor 15 občinam po 500.— Din. Za nakup štirih prevoznih drevesnih škroplilnic.

× Delovanje stalnega odbora za gospodarsko proučevanje držav centralne in jugovzhodne Evrope. Zasedanje odbora v Beogradu, na katerem so posamezni referenti v nedeljo obrazložili svoje zamisli, je imelo svojo značilnost v zaključnem govoru predsednika g. Milivoja Pilje. G. Pilja je posebno obrazložil delo, s katerim se je odbor v podrobnostih bavil. V prvi vrsti je odbor preciziral stališče do zaključkov posameznih agrarnih konferenc, ki so se vršile in ki se bodo v bližnji bodočnosti nadaljevale. Nadalje je g. predsednik posebno naglasil, da so imela vprašanja v prvi vrsti administrativni značaj. Poleg drugih važnih ugotovitev pa je treba posebno poudariti dejstvo, da zanimanje Evrope za agrarna vprašanja vedno bolj narašča, čeravno so uspehi konferenc vse prej kakor zadovoljivi. Tudi vprašanja preferenčnega sistema so bila predmet proučevanja in se je ta sistem izkazal za naše prilike, kot edino sredstvo za saniranje gospodarske krize. Ta akcija pa mora najti odmeva po vseh zainteresiranih evropskih državah in v tem tiči važna naloga odbora.

Dobave

Dne 11. maja t. l. se bo vršila pri Komandi pomorskega arsenala v Tivtu ofertalna licitacija glede dobave raznega lesa.

Dne 8. maja t. l. se bo vršila pri Komandi mornarice v Zemunu ofertalna licitacija glede dobave 2800 m volnenega blaga.

(Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri ekonomskem oddelku omenjene komande.)

Dne 15. maja t. l. se bo vršila pri Komandi Savske divizijske oblasti v Zagrebu licitacija glede dobave masti, testenin, in ješprenjčka; dne 16. maja t. l. pa glede dobave fižola, olja, čebule, krompirja, kisa, riža, zdroba, sladkorja,

čaja in kave. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani).

Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 7. maja t. l. ponudbe glede dobave 1000 kg tovozne masti, 200 plošč železne pločevine in 2325 komadov raznih pil.

Direkcija državne železarne Vreše sprejema do 6. maja t. l. ponudbe glede 300 doz toaletnega mila, glede dobave raznih tiskovin in kuvert.

Direkcija državnega rudnika Vrtnik sprejema do 7. maja t. l. ponudbe glede dobave 50 komadov medenastih cevi.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 7. maja t. l. ponudbe glede dobave 100 m »Manila« lanenega motvoza.

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 10. maja t. l. ponudbe glede dobave 5000 komadov tiskovin.

(Predmetni oglasi za natančnejši podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled).

Borzna poročila

dne 28. aprila 1931.

Devizna tržišča

Ljubljana, 28. aprila. Amsterdam 22-855, Berlin 13-54, Bruselj 7-9102, Budimpešta 9-9124, Curih 1093-80—1099-80, Dunaj 8-0011, London 276-04—276-84, Newyork 56-63—56-83, Pariz 222-21, Praga 167-95—168-75, Trst 296-62 do 298-62.

Zagreb, 28. aprila. Amsterdam 22-855 bl. Dunaj 798-61—801-61, Berlin 13-525—13-555, Bruselj 791-02 bl. Budimpešta 989-74—992-74, London 276-04—276-84, Milan 296-544—298-544, Newyork 56-63—56-83, Pariz 221-21—223-21, Praga 167-95—168-75, Zürich 1093-80—1096-80.

Beograd, 28. aprila. Berlin 13-5250—13-5550, Bruselj 789-12—792-12, Dunaj 798-71—801-71, London 276-04—276-84, Newyork 56-63—56-83, Pariz 222-21—223-21, Praga 167-95—168-75, Zürich 1093-80—1096-80.

Dunaj, 28. aprila. Amsterdam 285-68, Atene 9-215, Beograd 12-4950, Berlin 169-21, Bruselj 98-85, Budimpešta 123-85, Bukarešta 4-2275, London 34-5613, Madrid 73-25, Milan 37-2075, Newyork 710-40, Pariz 27-75, Praga 21-0363, Sofija 5-1475, Stockholm 190-30, Kopenhagen 190-10, Varšava 79-59, Zürich 136-81.

Crih, 28. aprila. Beograd 9-13, Pariz 20-2875, London 25-2437, Newyork 518-92-50, Bruselj 72-225, Milan 27-175, Madrid 52-80, Amsterdam 208-65, Berlin 123-01, Dunaj 73-03, Sofija 3-76, Praga 13-37, Varšava 58-15, Budimpešta 90-50.

Vrednostni papirji

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb. Zagreb, 28. aprila. Drž. papirji: 7% inv. pos. 88-25—88-50 (88-25—88), vojna škoda ar.

Razširjajte Jugoslovana!